

Møte onsdag den 22. oktober 2008 kl. 10

President: Thorbjørn Jagland

Dagsorden (nr. 7)

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime

Presidenten: Fra den møtende vararepresentant for Finnmark fylke, Ann-Kristin Engstad, foreligger søknad om fritak for å møte i Stortinget under representanten Eva M. Nielsens permisjon, i tiden fra og med 22. oktober og inntil videre, av velferdsgrunner.

Fra andre vararepresentant for Finnmark fylke, Geir Knutsen, foreligger søknad om å bli fritatt for å møte i Stortinget under representanten Eva M. Nielsens permisjon på grunn av sykdom.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Tredje vararepresentant for Finnmark fylke, Tove-Lill Labahå Magga, innkalles for å møte i permisjonstiden.
3. Tove-Lill Labahå Magga innvelges i Lagtinget for den tid hun møter for representanten Eva M. Nielsen.

Presidenten: Tove-Lill Labahå Magga er til stede og vil ta sete.

Representanten Gunnar Kvasheim vil framsette et representantforslag.

Gunnar Kvasheim (V) [10:01:52]: På vegne av representantene Vera Lysklætt, Borghild Tenden, Leif Helge Kongshaug og meg selv har jeg gleden av å fremme forslag om at miljøstatus skal tas med i årsberetningen for kommunene.

Presidenten: Representanten Martin Engeset vil framsette et representantforslag.

Martin Engeset (H) [10:02:24]: På vegne av representantene Per-Kristian Foss, Svein Flåtten, Sonja Irene Sjøli og meg selv har jeg gleden av å framsette forslag om å innføre aktivitetsplikt for mennesker som mottar økonomisk sosialhjelp.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- Liv Signe Navarsete
- Heidi Grande Røys
- Helga Pedersen

De annonserte statsråder er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Per Sandberg.

Per Sandberg (FrP) [10:03:29]: Jeg vil gjerne stille et spørsmål til samferdselsministeren.

Inneværende års statsbudsjett har økt vedlikeholdsetterlepet både på vei og jernbane. Det samme kan også sies om investeringsdelen – et stort etterslep. Vi snakker om etterslep på 16 milliarder kr på riksveiene og 12 milliarder kr på fylkesveiene når det gjelder vedlikehold. Når det gjelder investeringer, snakker vi om et etterslep på flere hundre milliarder kroner.

Nå er vi i en situasjon der vi kan gå en lavkonjunktur i møte, og signalene om ledig kapasitet i anleggsbransjen er urovekkende. Etter høring i transport- og kommunikasjonskomiteen i går kom det signaler om at kapasiteten vil øke med 10 pst. hvert kvartal framover det neste året og halvannet året. Bare i Midt-Norge og Nord-Trøndelag signaliseres det en ledig kapasitet på bortimot 80 pst.

Vi vet at det er store forskjeller fra landsdel til landsdel. Men min utfordring til statsråden er: Når vi har den type utfordringer på infrastrukturen vår, både for vei og jernbane, er det muligheter for allerede i år å benytte noe av statens overskudd til å videreføre prosjekt som står i fare for å bli stoppet, og ikke minst gjøre en ekstra innsats i forhold til rassikring, asfaltering, vedlikehold, utover det som allerede ligger i årets budsjett? Her har vi en gyllen mulighet til å sikre anleggsbransjen videreføring, sysselsetting, og at de beholder kompetansen, slik at ikke den flykter fra denne bransjen – med de utfordringene vi står overfor på lang sikt framover.

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:05:23]: Det er ingen tvil om at i forhold til den høgkonjunkturen me har hatt, vil me sjå ei utflating av arbeidsmarknaden i tida framover, ikkje minst av byggjemarknaden og til dels anleggsmarknaden. For tida slår det mest inn i byggjemarknaden.

Denne regjeringa har, trass i ein høgkonjunktur, auka rammene til veg og jernbane i tråd med Nasjonal transportplan. Så vil sikkert enkelte meine at me ikkje har gjort det på investering. Men det har vore ei medviten prioritering i tråd med ikkje minst næringslivet sine ynske om å prioritere investeringar høgare. Me starta på eit altfor lågt nivå. Det er mykje å ta att, som òg representanten Sandberg skisserte. Det må vekslande regjeringar og vekslande parti

som har gjort budsjettforlik med vekslende regjeringar, ta ansvar for at ein ikkje har greidd.

Denne regjeringa har stått for ein snuoperasjon. Me er på veg inn i ei ny tid i forhold til samferdsle og modernisering av heile landet. Den konjunktursituasjonen som me no er inne i, er usikker. Me følgjer han nøye heile vegen, eg vil nesten seie frå dag til dag. Me har gode kontaktar i marknaden, hos aktørane og deira organisasjonar. Me vil òg sjølvsgt vurdere å setje inn tiltak dersom arbeidsløysa i sektoren vert stor framover.

Per Sandberg (FrP) [10:06:56]: Jeg registrerer at statsråden fortsatt er mer opptatt av å kikke bakover enn framover. Det er litt trist, for nå har vi muligheten til å bruke de fortrinnene vi har, både økonomisk og i forhold til den økende ledige kapasiteten vi har i anleggsbransjen. Det er bare å se på E18 i Bamble. Der stopper det nå opp, selv om en skulle hatt planfrie kryss for lenge siden. En kan se på en rekke prosjekt. Jeg ser selv at statsråden nå har vært i Finnmark og nærmest akseptert private låneopptak for å bygge infrastruktur. Er det ikke nå snart på tide at også denne regjeringen prøver å sikte litt framover for å løse de store utfordringene vi har innenfor infrastrukturen? Det nytter ikke – på inn- og utpust – å snakke om hva denne regjeringen har gjort i forhold til Nasjonal transportplan og i budsjettet for 2009. Det som er realiteten, er at etterslepet øker og infrastrukturen vår blir dårligere og dårligere for hver måned. Da nytter det ikke å vise til at en har fylt opp rammene i en nasjonal transportplan, når pris- og kostnadsvekst nærmest har spist opp alt det en betrakter som økt satsing.

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:08:04]: Eg registrerer at leiaren i transportkomiteen er inne på eit av sine glansnummer, nemleg svartmåling av situasjonen. Eg reiser rundt om i landet, og sjølv om leiaren i transportkomiteen ikkje har fått det med seg, har folk rundt om i landet fått med seg at me no har ei regjering som satsar på samferdsle. Det er hyggjeleg å reise, anten det er til Alta, der eg var i går, eller til andre stader i landet der folk ser at me lyttar til dei, lyttar til deira behov, og at me satsar. Me satsar i ei tid der det har vore høgkonjunktur – det har ikkje skjedd tidlegare. Det er eg veldig stolt av, og det skal me fortsetje med. Me har ei svær satsing i neste års budsjett, som er langt over det som noka regjering har stilt opp med på langsamleg tid. Det vil òg gi resultat. Det er der me er. Me er i framtida, me er i satsinga, og me driv ikkje med svartmåling av situasjonen i dette landet. Me er veldig klare over utfordringane som ligg der, og me møter dei offensivt.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Arne Sortevik.

Arne Sortevik (FrP) [10:09:08]: Det er dessverre slik at den ledige kapasiteten i anleggsbransjen er her nå, og den øker i nærmeste fremtid. Det er også slik at rassikring er nødvendig nå, rasene går nå. Derfor er det en mager trøst – selv om det delvis er en trøst – at det kanskje kommer mer midler til rassikring i den nye nasjonale transportpla-

nen. Men ett område som vi har pekt på, rassikring, peker seg spesielt ut. Vi har nå hatt mange alvorlige hendelser. Vi hadde et nytt ras i mitt eget hjemfylke på mandag, rv. 13 i Hardanger like ved Odda.

Vil statsråden nå forskuttere midler til økt innsats for rassikring på bakgrunn av de rastilfellene som har vært? Vil det kunne være en tiltakspakke fra Regjeringen for å utnytte den ledige kapasiteten som finnes i anleggsbransjen, og som vil øke? Det var det bekreftelser på i budsjettthøringen til transportkomiteen i går.

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:10:14]: Denne regjeringa driv ikkje forskottering – denne regjeringa løyver midlar. Me driv heller ikkje og tek anlegg på avbetaling som førre regjering, men me løyver midlar og aukar budsjettet kvart einaste år. Det skal me fortsetje med. Alt same hausten som eg var innsett som samferdsleminister, gav eg Jernbaneverket og Statens vegvesen i oppdrag å gå igjenom både korleis me sikrar eksisterande infrastruktur for ras, og korleis me – når me skal bygge ny infrastruktur – gjer det på ein robust måte, og vurdere kva som skal til for å møte dei veksande utfordringane som har si årsak i ein endra klimasituasjon – ei klimakrise som enkelte fornekter, men som me andre er opptekne av å møte offensivt.

Me har ein offensiv strategi for dette. Me aukar budsjettet med 130 mill. kr i 2009, og eg har varsla at det er ei satsing som me òg skal ta vidare i Nasjonal transportplan. Så skal me følgje situasjonen nøye i anleggsmarknaden og vurdere tiltak løpande.

Presidenten: Øyvind Halleraker – til oppfølgings-spørsmål.

Øyvind Halleraker (H) [10:11:26]: Når denne regjeringen blir konfrontert med at det faktisk bygges færre kilometer veg enn med forrige regjering, hevder statsråden at de har så mye å vedlikeholde og prioriterer dette. I statsbudsjettet hevdes det at NTP er oppfylt nettopp på grunn av vedlikeholdssatsing. Men faktum er at det for inneværende år asfalteres 400 km mindre veg enn i fjor. Dette skyldes bl.a. prisøkning, hevdes det. Det er altså det dårligste året på lenge, til tross for at kapasiteten i bransjen hevder at det er mulig med en økning fra 1,8 til 3 millioner tonn asfalt. Nå sendes det ut permisjonsvarsler.

Mitt spørsmål blir: Har ikke Regjeringen planer for å kunne øke kapasiteten på slike oppgaver som dette, når vi får slike dårlige tider som vi nå opplever?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:12:25]: Høgre held fram med å halde fram ein tåpeleg målestokk for korleis ein skal måle aktiviteten. Dei vegane som eg har vore med på å opne, og som har vorte opna av andre i denne perioden, er eit resultat av kanskje to, tre og fire års arbeid med planlegging, med sak til Stortinget og med anbudsutlysing. Det er jo ikkje ein målestokk for aktiviteten til denne regjeringa. Når eg og andre saman med meg skal opne 21 vegar neste år, er heller ikkje det nokon god målestokk, men det er ein målestokk på at me har hatt ei effektiv framdrift for å setje i gang prosjekt og få dei gjennomførde.

Den metermålinga som Høgre har lagt seg på for å bevise at me ikkje gjer jobben, er dessverre ein veldig dårleg målestokk, for det gir ikkje det rette biletet. Me har vridd midlar frå investering til vedlikehald. Det har me gjort i trygg forvissing om at landet treng auka satsing på vedlikehald. Eg har òg varsla at i Nasjonal transportplan vil det verte ei satsing på vedlikehald, som er heilt nødvendig, og som me skal føre vidare i åra framover.

Presidenten: Jan Sahl – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Sahl (KrF) [10:13:39]: Statsråden fortjener ros for det budsjettet hun har lagt fram, men når det gjelder situasjonen innenfor samferdselssektoren og beskrivelsen av den, kan nok det oppfattes som svartmaling. Men da er det ikke vi på Stortinget som svartmaler det mest, for det er et enormt behov ute bl.a. til samferdselsprosjekter som stopper opp på grunn av manglende midler, og på grunn av at vi er avhengige av de årlige budsjettene. Kristelig Folkeparti har oppfordret Regjeringen til å komme med en tilleggsproposisjon til statsbudsjettet fordi budsjettet ble laget i god tid før denne krisen virkelig veltet inn over oss. Den situasjonen vi nå er oppe i, skulle kunne medføre at vi kunne bruke noe mer penger til neste år.

Derfor er mitt spørsmål til samferdselsministeren om hun vil arbeide for at vi får en tilleggsproposisjon som kan behandles sammen med statsbudsjettet i år, og som kan være med og hjelpe til at de stansede prosjektene på samferdselssektoren videreføres.

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:14:47]: Det er interessant å leggje merke til den utviklinga som har vore i retorikken frå opposisjonen, for før budsjettet vart lagt fram, var det klare rådet til Regjeringa at me måtte ha eit stramt budsjett som fekk renta ned.

Då budsjettet vart lagt fram, vart det frå enkelte hald i opposisjonen sagt at det i alle fall måtte vere eit nøytralt budsjett, som ville betydd kutt på 12 milliardar kr i forhold til det me la fram. No, i etterkant, kjem altså kravet om tilleggsapakke.

I Regjeringa er me opptekne av å tilpasse den økonomiske situasjonen ut frå det som er dei rådande konjunkturanene. Eg vil påstå at me har gode informantar. Eg vil påstå at me har flinke folk som analyserer situasjonen for oss. Me drøftar sjølv sagt situasjonen i Regjeringa. Me vil, dersom det viser seg nødvendig, kome med ytterlegare tiltak, men det er ikkje planlagt pr. i dag. Det er ikkje vanskeleg på mitt område å finne tiltak som kan setjast i gang. Eg er heilt sikker på at eg og Jan Sahl kan verte einige om dei.

Presidenten: Borghild Tenden – til oppfølgingsspørsmål.

Borghild Tenden (V) [10:16:02]: Ras og asfaltering er viktig, som Per Sandberg satte ord på innledningsvis. Men også på jernbanesektoren er det et stort behov for strakstiltak.

I revidert i vår fikk Jernbaneverket 100 mill. kr til

strakstiltak for å avhjelpe den akutte situasjonen. Likevel opplever vi kollektivreisende at forsinkelsene i Oslo-området er verre enn noen gang – og dette i en tid da vi ber folk ta miljøansvar og reise kollektivt og miljøvennlig.

I statsbudsjettet for 2008 går det fram at statsråden utsatte det viktige dobbeltsporet Ski–Oslo på grunn av et stramt anleggsmarked. Hva er unnskyldningen nå for at statsråden ikke satser tungt på jernbane i det sentrale østlandsområdet?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:16:57]: Representanten Tenden har frekkheitas nådegåve! Hennar partikollega sat i regjering i fire år og lyfta ikkje ein finger med tanke på dei store utfordringane som ligg på dette området.

Me lyfta fyrst jernbanen med 1 milliard kr. Så lyfta me med ytterlegare 1,3 milliardar kr i 2009-budsjettet, og så har me lagt inn ekstramidlar i revidert nasjonalbudsjett for å møte dei spesielle problema som me har sett når det gjeld Oslostunnelen. Og så står representanten Tenden frå Venstre og seier at me ikkje gjer jobben vår! Då er det nokon som må gå heim og gjere heimeleksa si!

Dersom det er noko eg er stolt av i denne regjeringa, er det den store satsinga me har fått til på jernbanen. Det er ei ny tid for jernbanen. Det vil ta tid å snu den skuta. At me la inn 100 mill. kr i revidert, betyr ikkje at situasjonen vil betre seg over natta. Det lovar eg heller ikkje. Men eg lovar at folk i dette området skal sjå ei betring. Frå 2012, når Vestkorridoren er ferdig, når nye tog og nye rutetider er på plass, vert det ei tid for toget som folk i dette området ikkje har sett maken til.

Borghild Tenden (V) [10:18:03]: Takk for svaret.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Bent Høie (H) [10:18:19]: Utgiftene til Regjeringens byråkrati har økt med 1,1 milliarder kr i løpet av den tid denne regjeringen har sittet. Moderniseringsarbeidet har stoppet opp. Svaret på enhver utfordring fra denne regjeringen er mer penger og mer byråkrati. Det har aldri blitt bevilget mer penger til sykehusene, men samtidig har ventelistene økt med 45 000 pasienter. Det er bevilget mer penger til vei, men samtidig bygges det mindre vei. Riksrevisjonen har slått fast at byråkratiet øker, men effektiviteten synker. Statsråden overtok et moderniseringsdepartement, døpte det om til Fornyingsdepartementet, men gjorde det om til et forsvinningsnummer.

Det er behov for å forbedre velferdsstaten ved at færre mennesker bruker tid på å flytte papir, og flere mennesker bruker tid på å pleie eldre, bygge veier og undervise barna våre.

Er det slik at denne regjeringen har forlatt den forrige regjeringens målsetting om å flytte offentlig ansatte fra byråkratiet til dit hvor tjenestene til folk blir produsert: redusert byråkrati – bedre offentlige tjenester? Er det slik at Regjeringen har forlatt den forrige regjeringens målsetting? Eller har Regjeringen rett og slett ikke lyktes i å følge opp det arbeidet den forrige regjeringen satte i gang?

Statsråd Heidi Grande Røys [10:19:58]: Det var ein litt merkeleg inngang til det spørsmålet, vil eg seie, og ein litt merkeleg bruk av tal. Det desse tala viser, er at Regjeringa gjer det som står i Soria Moria-erklæringa, nemleg å auke satsinga på prioriterte område. Vi har hatt ein stor vekst i talet på tilsette i Nav og i universitets- og høgskulesektoren. Eg veit at Høgre har vore støttespelar for å få det på plass. Vi har hatt ein stor auke i politiet, og det vert fleire politifolk òg neste år med det budsjettet som ligg på bordet. Vi har styrkt Bufetat. Det har vore heilt nødvendig, og vi må halde fram med å styrkje Bufetat. Vi har styrkt Utlendingsdirektoratet for å få ned saksbehandlingstida og ikkje minst for å få gjort noko med arbeidsinnvandringa, slik at næringslivet skulle få tak i dei folka som dei trong.

Vi har altså styrkt dei områda som vi sa i Soria Moria-erklæringa at vi skulle styrkje, og som vi ynskjer skal vere i offentleg sektor, offentleg tenesteyting. Det er altså tenesteyting det har vorte meir av.

Dersom ein ser på talet på tilsette i departementa, har det vorte 113 fleire dette året. Tala som representanten Høie bruker, reflekterer ikkje akkurat det. Dersom ein ser på veksten i departementet og i departementa sitt servicesenter, som er reelt samanlikningsgrunnlag dersom ein trur at byråkratiet har vakse under denne regjeringa, kan eg fortelje representanten Høie at under den førre regjeringa fekk vi ein vekst i talet på tilsette i departementet og DSS på 7,3 pst. i fireårsperioden. Hittil, på tre år, er vi på 5,4 pst. Sjølv med ei enorm satsing i offentleg sektor – vi har sagt at dei viktigaste tenestene skal liggje der – er vi førebels godt under den prosentsatsen som den førre regjeringa auka talet på tilsette med, og dei skulle kutte talet på tilsette både i stat og kommunar. Så korleis praksis og teori heng i hop for Høgre, får vel heller Bent Høie svare for.

Bent Høie (H) [10:21:58]: Det var ikke en målsetting for den forrige regjeringen å redusere antall ansatte i stat og kommune. Målsettingen var å dreie ressursene dit tjenestene ble produsert. Det som har økt mest i regjeringsapparatet, er antall PR-rådgivere for Regjeringen for å skape et bedre inntrykk av løftebruddregjeringens egen politikk. Samtidig ser en f.eks. at antall ansatte i Konkurransetilsynet i løpet av disse tre årene har blitt redusert med 20 årsverk i forhold til det det var under Bondevik II-regjeringen, og at antall årsverk i Datatilsynet har stått nesten helt i ro. Det er ikke slik at alt byråkrati er unødvendig byråkrati. PR-rådgivere for en løftebruddregjering er unødvendig byråkrati, men å styrke Konkurransetilsynet og Datatilsynet ville vært en veldig fornuftig bruk av offentlige penger.

Mener statsråden at dette har vært en fornuftig prioritering – øke antallet PR-rådgivere for Regjeringen og redusere antallet ansatte i viktige direktorat som skal passe på at det enkelte mennesket ikke blir overkjørt av det offentlige?

Statsråd Heidi Grande Røys [10:23:12]: No argumenterer, synest eg, Bent Høie mot seg sjølv. Han seier at på den eine sida skal vi få fleire tenester ut av dei folka vi har, og vri ressursane til tenesteyting, og på den andre sida skuldar han oss for at vi ikkje har fått fleire tilsette i Konkurransetilsynet og Datatilsynet.

Lat meg ta dei to: Datatilsynet har under mi regjeringstid fått ein auke på vel 8 mill. kr i sitt driftsbudsjett, bl.a. til kampanjar retta mot barn og unge for å vareta deira personvern. Konkurransetilsynet fekk så seint som i revidert 4 mill. kr for å styrkje arbeidet mot konkurransekriminalitet. Om Konkurransetilsynet klarer å gjere den jobben med det talet på tilsette dei har, er det glimrande. Det er eit godt eksempel på eit effektivt tilsyn som utfører nye oppgåver innafor den driftsløyvinga dei har – ikkje berre innafor, men inkludert ei tilleggsloøyving på 4 mill. kr. Det er jo nettopp den typen fornying vi vil ha meir av, at folk, tilsyn og direktorat utfører dei prioriterte oppgåvene, helst utan å tilsetje fleire folk.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Trond Helleland.

Trond Helleland (H) [10:24:28]: Da vil jeg gjerne stille et oppfølgingsspørsmål til samferdselsminister Navarsete.

Regjeringen har slått alle bremsene på i forhold til modernisering og effektivisering av offentlig sektor. På noen områder er også utviklingen reversert. I oktober 2005 slo statsråd Navarsete fast at den vedtatte konkurranseutsettingen av Jernbaneverkets drift og vedlikehold skulle avlyses. Dette var for viktig til å overlates til private. Hensynet til sikkerhet og kvalitet på jernbanen tilsa at her måtte staten ha full kontroll.

Siden den gang har togreisende vært utsatt for vedvarende kaos, forsinkelser og kanselleringer. 9 721 tog er innstilt så langt i år, 247 000 tog er forsinket, ifølge dagens Aftenposten. Riksrevisjonen peker også på at produktiviteten i statlig kjøpt togproduksjon er lavere enn i 1997, og at 25 pst. av alle togforsinkelser er uavklarte ansvarsforhold.

Er statsråden fornøyd med utviklingen på jernbanen? Føler hun at departementet har tatt de rette grep for å modernisere og effektivisere norsk jernbanedrift?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:25:35]: Fyrst til dagens oppslag i Aftenposten og det store framsideoppslaget der det står om «247 000 forsinkede tog»: Det er jo pussig, for det har faktisk vore berre 200 000 togreiser. Korleis ein greier å få det talet, er det ingen i mitt departement som på nokon måte kan svare på. Så eg trur Aftenposten må sjekke sine kjelder litt betre, og sjekke korleis dei har lese statistikk. Det er ganske vanskeleg å sjå at det kan stemme.

Av dei vel 9 000 hendingane som har vore, har meir enn 6 000 vore planlagde, fordi me har auka ressursane til vedlikehald i Oslotunnelen og her i Oslo-området. Så det har vore planlagde stopp. Me har sjølv sagt òg eit stort arbeid i Vestkorridoren som har medført at det har vore mange planlagde avlysingar av togurar. Den aktiviteten som skal føre til betre tenester for folk i dette området, fører mellombels til at ein del får ulemper. Det er eg lei meg for, men eg er glad for at me på sikt skal få eit betre system. Det skal me gjere med den organiseringa me har, og det er me på god veg til å greie.

Presidenten: Åge Starheim – til oppfølgingsspørsmål.

Åge Starheim (FrP) [10:26:54]: Mitt oppfølgings-spørsmål går til statsråd Heidi Grande Røys.

Vi har hatt fleire debattar i denne salen om fornying av offentleg sektor, og Framstegspartiet har peika på at det er ein manglande vilje til å fornye offentleg sektor. Det vert hevda frå statsråden at dei vil effektivisere offentleg sektor, men vi vil vel hevde at det ser vi lite til, ikkje minst når det gjeld løyvingar til offentleg sektor, som stadig aukar utover det som er vanleg lønns- og prisstigning.

Når vi då høyrer kritikken av det som vi i Framstegspartiet er heilt samde med representanten Bent Høie i, må eg få lov til å spørje statsråden: Er statsråden ueinig i Riksrevisjonens refs av manglande oppfølging og resultat i underliggjande etatar?

Statsråd Heidi Grande Røys [10:28:00]: Riksrevisjonen slår ikkje nødvendigvis fast at det er mangel på effektivitet, men at det er for mange regelbrot både i departement og i underliggjande etatar. Det er heilt riktig. Heldigvis har vi Riksrevisjonen som gjer den jobben dei skal gjere. Det har vi i departementa å rette oss etter og bruke som ei rettesnor for å verte betre. Men det er ikkje aleine Riksrevisjonen som skal hjelpe oss til å verte betre. Den fornyingsplattforma som vi la fram i statsbudsjettet i fjor, peiker jo på ei rekkje område der vi allereie har sett inn støyten, og vi skal fortsetje å setje inn støyten.

Det viktigaste verkemidlet vi har å bruke, er IKT. Det er ikkje noko berre vi slår fast. London School of Economics sa så tidleg som i 2006 akkurat det same som vi sa då vi tok over, nemleg at «the digital area» – altså digital fornying – tek over etter New Public Management, som var førre regjeringa og Framstegspartiet sin medisin for alt mogleg – å privatisere, konkurranseutsetje, fristille offentlege verksemder framfor å foreta omstilling og fornying der tenestene skjer, og blant dei tilsette som faktisk skal utføre dei tenestene som skal utførast.

Presidenten: Bjørg Tørresdal – til oppfølgings-spørsmål.

Bjørg Tørresdal (KrF) [10:29:12]: Det er ikke nødvendigvis et økt antall statlig ansatte som bekymrer Kristelig Folkeparti. Det som bekymrer oss i denne sammenhengen, er den reduserte bruken av ideelle eller frivillige organisasjoner innen forskjellige institusjoner, f.eks. innenfor omsorg for rusmiddelmissbrukere, innenfor barnevern o.l. Det bekymrer oss at det finnes gode tilbud, f.eks. for barn og unge med atferdsvansker, som blir drevet av ideelle organisasjoner, og som det dessverre er behov for i dagens samfunn. Det er lange ventelister, og barnevernet mangler institusjonsplasser. Likevel ser vi at det finnes ideelle organisasjoners institusjoner som ikke blir brukt. Kristelig Folkeparti tenker at vi må bruke det som er bra for barn og unge, og ikke bare henge oss opp i om de er private eller statlige. Hva mener statsråden om det?

Statsråd Heidi Grande Røys [10:30:07]: Statsråden meiner det same som Regjeringa, nemleg at vi er heilt avhengige av eit godt samarbeid og av å bruke dei frivillige,

ideelle, altså dei ikkje-kommersielle, private institusjonane. Det er fyrst og fremst dei private kommersielle vi har sagt at vi skal trappe ned bruken av, og at vi skal fylle opp med fleire tenestetilbod i offentleg regi – det kan vere innanfor både rus og rehabilitering f.eks., som er to område. Det er heilt opplagt at vi er avhengige av dei ideelle ikkje-kommersielle organisasjonane, men vi har òg inngått nye avtalar med dei kommersielle, fordi vi har behov for dei til dei tenestene vi har.

No føregår det mykje på barnevernsområdet, og det er det barne- og likestillingsministeren som må ta ansvar for å svare for. Blant anna veit eg at ho sende styringssignal til Buf-direktoratet tidlegare i år og bad dei forlengje avtaletida med dei ideelle organisasjonane, nettopp fordi vi såg at dei konkurransevilkåra som har vore i tidlegare utlysingar, har vore heilt urimelege i høve til dei ideelle organisasjonane. Det er noko som ein kan gjere meir av.

Presidenten: Leif Helge Kongshaug – til oppfølgings-spørsmål.

Leif Helge Kongshaug (V) [10:31:18]: År med sterk økonomisk vekst virker i seg selv sentraliserende. Forrige regjering la opp til å desentralisere arbeidsoppgaver til regioner og til kommuner, og det medførte at det ble nye arbeidsplasser i distriktene. I denne regjeringsperioden har vi registrert at det statlige embetsverket sentralt har svulmet betydelig opp. I stedet for desentralisering og forenkling, som Venstre vil, er det blitt sentralisering og mer byråkrati.

Mitt spørsmål til statsråden er: Er statsråden som SV-statsråd bekvem med denne utviklingen der det sentrale embetsverket svulmer opp, og hvilke planer har statsråden for å desentralisere arbeidsoppgaver, slik at det kan gi flere desentraliserte arbeidsoppgaver?

Statsråd Heidi Grande Røys [10:32:21]: Det er jo ikkje det biletet som representanten Kongshaug no gir, som er det riktige biletet. Når f.eks. Nav-sektoren har auka med over 650 fleire tilsette, er ikkje dei nødvendigvis komne i Oslo-regionen. Tvert imot har Nav kontor over heile landet, og det har òg universitet, høgskular og politiet. Det er tre store etatar som har fått ein vekst i talet på tilsette det siste året. Som eg sa: Veksten i talet på tilsette i byråkratiet – altså dersom ein skal telje det som Oslo-arbeidsplassar – er faktisk lågare under denne regjeringa enn under den førre regjeringa.

Så har Kongshaug heilt rett i at vi føretok ei stor utflytting i førre periode. SV støtta den førre regjeringa på det. Det var eit glimrande tiltak. Men ein må hugse at det tiltaket ikkje vart gjennomført før ut 2006. Vi gjennomfører no ei evaluering av det tiltaket, for vi er heilt nøyddet til å sjå både på kostnadene ved det og ikkje minst på kva det faktisk har hatt å seie for tenesteproduksjonen ute i dei ulike tilsyna. Eg er heilt sikker på at på lang sikt er dette eit glimrande tiltak, men det er òg eit tiltak ein skal bruke med varsemd og ikkje for ofte.

Presidenten: Presidenten er blitt gjort oppmerksom på at statsråd Navarsete i et innlegg skal ha brukt karakteris-

tikken «tåpelig» om en representants resonnement. Presidenten mente å høre at uttrykket var «dårlig», men det kan skyldes at min hørsel er dårlig. Men faktum er at hvis uttrykket var «tåpelig», er det langt utover parlamentarisk språkbruk.

Vi går over til neste hovedspørsmål.

Jan Sahl (KrF) [10:33:59]: Mitt spørsmål går til samferdselsministeren.

Kristelig Folkeparti er sterkt bekymret for at riksvei nr. 1, Hurtigruten, bokstavelig talt er i ferd med å kjøre på grunn. Hurtigruten slik vi kjenner den i dag, kan snart være historie. Samferdselsministeren deler ansvaret for Hurtigrutens skjebne, fordi Hurtigruten i alle de 115 årene har vært villet av staten, og statens kjøp av tjenester har vært en forutsetning for driften. To skip kan nå bli tatt ut av drift, «Vesterålen» og «Nordlys», på grunn av den økonomiske situasjonen i selskapet. Dette har selskapet varslet for over ett år siden. Det har vært gjort forsøk på forhandlinger, men det har gått veldig tregt. Ifølge hurtigruteavtalen har Hurtigruten krav på reforhandlinger med staten når det kommer uforutsette utgifter som en ikke kunne forutse ved inngåelsen av avtalen.

Hurtigruten er en svært viktig del av infrastrukturen langs kysten. Men sine 34 anløpssteder fra Bergen til Kirkenes betyr Hurtigruten svært mye for lokalsamfunn langs kysten og ikke minst for turistnæringen. Betydelige mengder gods går med Hurtigruten. I 2007 tilsvarte Hurtigrutens godsmengde 10 000 trailere, som holdes unna fylkesveiene langs kysten. Spesielt Finnmark er sterkt avhengig av at Hurtigruten kan ta frys-, kjølevarer og fisk med seg på turene sine. Så vet vi at Hurtigruten har fått betydelige økte utgifter som følge av NO_x og høye drivstoffutgifter. Nå forventer vi fra Kristelig Folkepartis side og fra Stortingets side at forhandlingene snart må gå mot en ende. De har stått i stampe, og imens kjemper Hurtigruten for å overleve.

Mitt spørsmål er: Vil statsråden raskt sørge for en kompensasjonsordning for NO_x og økte drivstoffutgifter samt reforhandle avtalen som sikrer daglige seilinger med Hurtigruten fra Bergen til Kirkenes også i framtiden?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:36:18]: Eg vil sterkt ta avstand frå ei verkelegheitsbeskriving som går ut på at Regjeringa og Samferdsledepartementet har trenert viktige forhandlingar med Hurtigruta. Me har hatt ein kontinuerleg dialog med Hurtigruta, og me har gjort avvegingar heile vegen av kor langt me kan gå innanfor gjeldande konkurranseregelverk og gjeldande EØS-regelverk.

Hurtigruta er ikkje ått av staten. Hurtigruta er eit børsnotert selskap som har ein forretningsmessig avtale som vart inngått under førre regjering. Hurtigruta har varsla at dei er i ein vanskeleg økonomisk situasjon, og me har som sagt, hatt samtalar. Eg har hatt eit møte med leiinga i Hurtigruta i Bergen, der eg gav tydeleg uttrykk for det som er Regjeringa sin ambisjon, nemleg å gå inn i forhandlingane med det målet å verte einig om ein kompensasjon for NO_x og å gå inn og vurdere avtalen, slik at me gjennom det kan gjere vårt

til at Hurtigruta skal få eit vidare, godt liv langs kysten.

Eg er heilt samd i beskrivinga av Hurtigruta si betydning, og eg fekk på nytt stadfesta det i Nord-Noreg i går. Eg har stadig, løpande kontakt med leiinga i Hurtigruta, og me er klare til å setje oss ned og gjere ferdig forhandlingane. Eg har som mål at dei skal vere ferdige innan 1. november.

Dette er ikkje ei sak som Regjeringa tek lett på, men det er ei sak der me må vege tiltaka våre opp mot det som kan verte oppfatta som statssubsidiar, og som vil setje Hurtigruta i ein uholdbar situasjon, dersom dei i ettertid vert sette til å betale tilbake det som vert kompensert no.

Me meiner å ha ein god plan for dette, og me er i rute med det som har vore varsla i denne saka.

Jan Sahl (KrF) [10:38:23]: Det siste møtet var i Bergen, og det begynner å bli en tid siden. Det har flere ganger, også fra Stortingets side, blitt påpekt at vi går mot et punkt der Hurtigruta må ha et svar, og nå nærmer det seg betydelig.

Jeg må si at det er litt underlig å høre en senterpartistatsråd som skjelver for ESA og EU, når Senterpartiet i alle andre sammenhenger har presset det systemet til det ytterste. Hvorfor setter en nå ikke farten opp og får en avtale, så en får testet det ut med ESA? Det er andre som har snakket med ESA, og man har fått opplyst at det er et betydelig rom. Det er ESA som selv har godkjent denne avtalen, der det nettopp ligger et rom for forhandlinger.

Da vil jeg gjenta mitt konkrete spørsmål: Vil man kompensere for NO_x- og drivstoffutgifter? I så fall unngår vi kanskje at skipene legges i opplag.

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:39:32]: Senterpartiet skjelv ikkje for EU eller ESA. Men eg vil påstå at det som me gjer som medlemmer av Regjeringa, på vegner av det norske folket, er gjort på grunnlag av råd frå framstående juridisk kompetanse, og sjølv sagt òg gjennom konsulteringer. Så eg kjem ikkje her med partistandpunkt eller enkeltstandpunkt til ein statsråd. Dette er eit særdeles viktig arbeid. Hurtigruta har sjølv erkjent prosessrisikoen som ligg i det arbeidet som me no gjer.

Årsaka til at me har hatt ein prosess frå møtet i Bergen til no, er at me sjølv sagt har måtta få verifisert, me har måtta få grunnlaget for, dei tala som har kome fram. Me må gå gjennom det. Det som me gjer på dette området, skal vere 100 pst. sikkert. Og så er det forhandlingar. Det er ikkje slik at det ikkje har vore kontakt mellom Samferdsledepartementet og Hurtigruta sidan møtet i Bergen. Det er ikkje slik at statsråden er inne i alle møte. Eg kan seie at me kjem til å nytte det handlingsrommet som finst, fullt ut.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Modulf Aukan.

Modulf Aukan (KrF) [10:40:50]: Det rår usikkerheit på kysten om ein 115-årig tradisjon som Hurtigruta representerer, skal få fortsetje. To, kanskje tre, båtar blir lagde i opplag i Åndalsnes, og det talar sitt eige språk.

Vi som bur på kysten, stiller oss spørsmålet: Kan vi forvente at Hurtigruta vil gå både nordover og sørover kvar dag i åra som kjem?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:41:33]: Det er viktig å slå fast at det ikkje er avtalen med staten som er hovudårsaka til Hurtigruta sine problem. Det kan verte framstilt slik, ut ifrå det ein les i media i dag. Det er ikkje rett. Årsaka til dei problema er disposisjonar gjorde av styre og leiing over tid, og dei er ikkje ein direkte konsekvens av avtalen som ein inngjekk på heilt fritt grunnlag, på konkurransemessig grunnlag. Det var òg, syner det seg i dag, på bakgrunn av nokre vurderingar som ikkje var gode nok ifrå selskapet si side. Men det er selskapet sitt ansvar. Det er litt viktig å skilje rollene her.

Så langt eg kan bidra til det, innanfor det handlingsrommet som finst, og som eg som statsråd på vegner av Regjeringa har intensjon om å nytte fullt ut, skal staten bidra med det me kan, slik at Hurtigruta kan gå både nord og sør i åra som kjem, på kysten. Det er viktig for kysten, og det er viktig for landet.

Presidenten: Per Sandberg – til oppfølgingsspørsmål.

Per Sandberg (FrP) [10:42:41]: Nå er det vel ikke helt riktig at avtalen mellom Hurtigruta og staten nærmest ikke betyr noe, for uten den avtalen som Hurtigruta har hatt med staten, hadde ikke Hurtigruta eksistert. Det må en ta inn over seg. Slik sett har staten et moralsk ansvar også, og det er derfor det er tatt inn en paragraf i avtalen som går på reforhandling.

Men for øvrig er jeg enig med statsråden i de uttalelsene som har kommet tidligere, om at statsråden føler dette nærmest som et press fra Hurtigrutas side, og hvis Hurtigruta nå legger to båter i opplag, er det et brudd på avtalen. Der tror jeg vi er helt enige.

Min utfordring til statsråden går mer på det som gjelder ESA. Hvis det nå er slik at ESA vil si at vi må ha en helt ny runde, konkurranseutsetting, en ny anbudsrunde om hele avtalekonseptet, vil da Regjeringen stille seg bak det som ESA konkluderer med? Det vil bety et helt annet konsept enn den hurtigruta vi kjenner til i dag.

Det andre spørsmålet mitt er hvorvidt statsråden er kjent med at de to båtene som det trues med å legge i opplag nå, faktisk er de to båtene med størst kapasitet, og som får utgifter, uansett om de går i opplag eller ikke.

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:43:51]: Krava frå Hurtigruta har gått på både kortsiktige tiltak og langsiktige tiltak. Dei kortsiktige tiltaka gjeld reforhandling i forhold til NO_x, bunkers og andre element som kan vere moglege å sjå på, seglingsmønsteret eventuelt. Dei langsiktige tiltaka gjeld reforhandling av sjølve avtalen, som vil bety ein ny avtale. Om eit nytt konkurransegrunnlag vil bety ei endra hurtigrute, er det opp til den til kvar tid sitjande regjering og Stortinget å bestemme, for det er ein avtale som skal leggjast fram for Stortinget. Det behøver ikkje bety at ein vil sjå eit heilt endra konsept samanlikna med i dag, sjølv om ein sannsynlegvis må innsjå at kostnadene vil verte

noko større, for det er det som er grunnlaget for den saka som me no har, nemleg å vurdere kor stor kostnadsauken har vore ut ifrå det ein kunne ha grunn til å vurdere då ein inngjekk avtalen. Så det får ein kome tilbake til.

Me har òg sagt oss villige til å gå inn og vurdere den sida. Me har stilt oss opne for å diskutere alle spørsmål her. Men no er me på det kortsiktige fyrst, for å løyse dei problema som ein ser no.

Presidenten: Øyvind Halleraker – til oppfølgingsspørsmål.

Øyvind Halleraker (H) [10:45:07]: Hurtigruta er i hardt vær. Statsråden kommenterte til mediene i går, da det ble varslet at nok et skip legges i opplag, at det ikke er staten som eier selskapet, og at eierne må rydde opp. Men hun vet bedre. I et møte i begynnelsen av september i Bergen ble hun informert om en rekke tiltak som selskapet hadde på trappene, og som de nå har startet gjennomføringen av.

Et annet forhold er øvrig fergetransport langs kysten, som altså har fått kompensert sine økte driftsomkostnader. Ja, faktisk er det en betydelig årsak til at vedlikeholdsposten i statsbudsjettet har økt. Dette i tillegg til NO_x-avgiften bidrar altså til at gevinsten er spist opp for selskapet. Problemene har så å si tårnet seg opp, og selskapet står i fare for å gå over ende.

Vil statsråden være komfortabel med å bli husket som statsråden som satt med ansvaret da en så mangeårig tradisjon gikk hen?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:46:14]: Det kjem ikkje til å vere avtalen med staten som – dersom Hurtigruta får ytterlegare problem – vil velte Hurtigruta. Det som ligg i avtalen med staten, har me ein god dialog med Hurtigruta om, og me sit saman med Hurtigruta for å finne fram til gode løysingar på det. Men som representanten Halleraker sa, er det mange andre tiltak som Hurtigruta er i gang med – ei restrukturering av korleis ein driv sjølve selskapet, ein konsentrasjon om det som er kjerneverksemda, altså Hurtigruta langs kysten, og utsal av andre verksemdar. Det er mange element der som òg må på plass for at Hurtigruta skal få ei god vidareutvikling.

Som eg har sagt i tidlegare innlegg i dag, er eg og Regjeringa klare til å bruke alt handlingsrom som finst, for å kunne gi Hurtigruta den nødvendige backing frå vår side. Men eg må minne om at å gå inn med rein statsstøtte er forbode, og eg vil tru at i alle fall Høgre er oppteke av at me følgjer det regelverket som gjeld.

Presidenten: André N. Skjelstad – til oppfølgingsspørsmål.

André N. Skjelstad (V) [10:47:27]: Vi er alle bekymret over Hurtigrutas framtid. Det kommer også tydelig fram her i salen i dag at det er en stor tverrpolitisk enighet om å hegne om Hurtigruta. Spesielt er det mange langs kysten som er bekymret.

I dag morges hørte jeg på nyhetene. Da stod Nordlys' redaktør fram og prediket at hvis ingenting ble gjort, så

ville Hurtigruta kunne gå konkurs. Er statsråden enig i redaktøren i Nordlys' analyse av situasjonen for Hurtigruta?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:48:08]: Det er ingen tvil om at Hurtigruten ASA er i ein vanskeleg økonomisk situasjon. Det kjem av ei høg gjeldsbelastning, som igjen har si årsak i svære investeringar som ikkje er gjorde på grunnlag av avtalen med staten, men som er gjorde på grunnlag av den veksten ein forventa i den kommersielle marknaden. Det er viktig at me her er ryddige og skil mellom dette.

Men, situasjonen til Hurtigruta er vanskeleg. Dersom ingenting vert gjort, verken i forhold til den delen som me snakkar om her i dag, altså med den avtalen staten har med Hurtigruta, eller dei andre beina som me no jobbar med for å få ein trygg pilar under drifta av Hurtigruta, som eg nemnde i eit tidlegare innlegg, så ville situasjonen verte dramatisk etter kvart. Men det vert teke tak. Leiinga i Hurtigruta jobbar no aktivt på mange område for å få balanse i økonomien. Avtalen med staten er eit av dei områda som ein arbeider med, og der skal me bidra konstruktivt.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål – Trine Skei Grande.

Trine Skei Grande (V) [10:49:28]: Først vil jeg takke presidenten for bemerkningen til statsråd Navarsete. Opp-treden i dag vakte ganske stor oppsikt i salen. Den viser manglende respekt for parlamentet. Men det er lov også for statsråder å ha en dårlig dag. Derfor har jeg valgt å stille spørsmål til statsråd Grande Røys i stedet.

SV og Venstre har stått sammen i mange viktige saker når det gjelder å få fram åpenhet i demokratiet, å utvikle demokratiet, åpne høringer her i huset, komiteer, åpne komitemøter lokalt og fylkesutvalgsmøter. Det å utvikle demokratiet tar hele tida vår. Det å synliggjøre maktstrukturer, det å vise fram maktstrukturer, det å utvikle demokratiet får stadig større utfordringer, fordi vi ser at vi får et stadig mer profesjonelt påvirkningsapparat og ny problematikk knyttet til åpenhet i demokratiet. Derfor har Venstre og SV stått sammen i saken om å få til et lobbyregister. I 2004 behandlet vi denne saken her i salen. Statsråden satt sjøl i salen og stemte for et lobbyregister. Så har statsråden fått uttalerett om et forslag som igjen er kommet, om et lobbyregister her i salen. Der viser statsråden til svenske maktutredninger, og ikke til den norske maktutredningen, som Ågot Valle viste til, og som Øyvind Østerud uttalte seg om på dagsnytt i dag med hensyn til hvor viktig det var med synliggjøring av maktstrukturene. Hun viser til noen uheldige konsekvenser, sjøl om det ikke kommer fram i brevet hvilke uheldige konsekvenser det kan føre til, og avviser i dag forslaget fra Venstre.

Så mitt spørsmål til statsråden er: Er det viktigere å synliggjøre makt når man ikke har den? Er det slik at SV er for åpenhet når de sjøl ikke sitter i regjering? Er det slik at SV ikke syns det er viktig å utfordre åpenhet i maktstrukturer når de sjøl sitter og styrer i disse maktstrukturene?

Statsråd Heidi Grande Røys [10:51:32]: Eg kan berre gi full tilslutning til historieforklaringa til Trine Skei Grande. Det er heilt riktig at SV har stått i lag med Venstre om eit forslag om lobbyregister. Fleire gonger har SV òg vore åleine om å fremje forslag, men Venstre har alltid stemt for.

Men det er altså slik med SV som det var med Venstre i den førre perioden, at ein ikkje har støtte frå sine regjeringskollegaer for forslaget. Dette er eit forslag som ikkje er klarert i Soria Moria-plattformen. Difor fekk ikkje SV gjennomslag for å vurdere forslaget når det no òg er fremja for regjeringsapparatet – i førre periode var det berre fremja for Stortinget.

Det betyr berre at SV ikkje er meir imot det forslaget enn ein har vore før, men det er ei sak som ikkje var avklart i Soria Moria-plattformen, og difor har ikkje vi kunna støtta forslaget no. Når det er sagt, er det ikkje slik at SV ikkje jobbar for åpenheit i maktkorridorane – tvert imot. Noko av det viktigaste i alle fall eg frå min statsrådsstol har gjort, er å leggje inn ein ny, offentleg elektronisk postjournal der ikkje berre utvalde mediehus får innsyn i post som går til og frå regjeringskvartalet, men alle politiske parti, kvar enkelt innbyggjar i dette landet, næringsdrivande, organisasjonar, frivillige lag og kven det skal vere, kan få innsyn i den korrespondansen som går til og frå regjeringskvartalet, når vi får dette på plass over nyttår. Det er eit kvantesprang når det gjeld offentlegheit og innsyn i det Regjeringa held på med.

Vi har nettopp lagt fram ei ny offentleglov som forsterkar meiroffentlegprinsippet. Eg har sjølv sørgt for at avisene får tilsendt oversikt over leiarlønene. Ein gong i året får dei tilsendt ganske så detaljerte protokollar, nettopp for å få debatt om det, og vi har ikkje minst offentleggjort skattelistingene, som den førre regjeringa hindra at media kunne ha innsyn i og gjere samanlikningar, nettopp for å fokusere på for eksempel forskjellsutvikling i dette samfunnet. Så SV jobbar absolutt for åpenheit òg frå maktas korridorar.

Trine Skei Grande (V) [10:53:37]: Det er en ærlig sak å tape, men det betyr at man ikke syns at dette er viktig. Jeg mener at det er en mye viktigere sak enn noen av dem som statsråden ramset opp her, fordi det er sjølve basisen i demokratiet vårt å ha åpenhet rundt lobbyisme. Det er ikke bare at statsråden avviser forslaget med en litt underlig argumentasjon, hun harselerer jo også over forslaget i brevet. Hun harselerer bl.a. over noe som vi ikke har foreslått, men som det kunne være interessant å høre statsrådens mening om, nemlig om det også vil føre til at man skal ta stilling til om man skal ta vare på SMS-meldinger. Ut fra den siste ukes hendelse kunne det være interessant å få en vurdering fra statsråden om hvorvidt hun anser SMS-meldinger fra f.eks. en statsminister til en leder i en finansinstitusjon som interessante for offentligheten, og at det er viktig å ha rutiner, slik at offentligheten i gitte situasjoner skal kunne få tilgang til den type kommunikasjon. Eller mener SV at etter som SV sitter med finansministeren, er slike ting ikke så viktige?

Statsråd Heidi Grande Røys [10:54:38]: No er det slik at arkivlov og forskrift og kva som skal journalførast, ligg under kultur- og kyrkjeministeren. Men som IT-minister vil eg gjerne gi ein liten kommentar til det likevel.

For 15 år sidan var det ein stor debatt i forvaltninga om ein skulle journalføre e-postar, og bl.a. fekk mitt departement brev frå underliggjande etatar som ikkje kunne skjønne at ein skulle journalføre e-postar, for ein fekk halde seg til det som kom via brev. Teknologien endrar seg heile vegen, og òg regelverket knytt til journalføring er heilt nøydd til å endre seg i lag med teknologien. Det er slik med SMS-meldingar at det er meir innhaldet i ei melding enn det er sjølve mediet SMS som er avgjerande for om innhaldet skal journalførast eller ikkje. Det må forvaltninga berre følgje med på, men det er som sagt Kultur- og kyrkjedepartementet som har ansvaret for det. Men det er eit regelverk som er heilt nøydd til å vere levande, nettopp for at vi skal kunne fange opp det som er av interesse for offentlegheita, kven som har kontakt med kven – det er heilt opplagt.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Gunnar Kvasheim.

Gunnar Kvasheim (V) [10:55:46]: Det er forskjell på å bli overkjørt og å bli lobotomert. Jeg forstår, slik statsråden sier i dag, at SV ble overkjørt i regjering av Arbeiderpartiet når det gjaldt spørsmålet om lobbyregister. Arbeiderpartiet har ingen tradisjon for å stå på for større åpenhet, og det har de vist nok en gang. Men det som er helt uforståelig for oss i Venstre, er at det engasjementet som SV har hatt for større åpenhet og for lobbyregister på Stortinget, nå fullstendig er nullet ut og erstattet med en likegyldighet og en harselering over forslaget, slik som det framkom i brevet fra statsråden til Stortinget. Der brukes en rekke argumenter som Venstre og SV har blitt møtt med i Stortinget, og som vi har tilbakevist gang på gang. De argumentene bruker nå SVs statsråd selv i regjering mot dette. Synes statsråden det er viktig å få kjøreregler for lobbyvirksomheten, og er hun villig til å vurdere lobbyregisteret på nytt i lys av den siste tids begivenheter?

Statsråd Heidi Grande Røys [10:56:54]: Representanten Kvasheims bruk av ord som «overkjørt» og «lobotomert» må i tilfelle då falle tilbake på den situasjonen som Venstre sjølv var i i førre periode, då dei vart stemde ned av sine regjeringsskollegaer i Stortinget for det same forslaget som SV no ikkje har fått gjennomslag for i regjering, bl.a. fordi det ikkje har vore avklart politikk i Soria Moria-erklæringa, og det er ei ærleg sak. Det betyr berre at vi lyt kjempe i neste Soria Moria-erklæring for å få inn det forslaget, viss SV framleis ønskjer å prioritere det.

Når det er sagt, har eg òg vist til at det på ingen måte er slik at lobbyregister aleine er det som kan føre til meir openheit og innsyn i forvaltninga. Tvert imot: Dei store, viktige sakene vi har jobba med i denne perioden, vil nettopp føre til meir innsyn, meir offentlegheit, og det skulde berre mangle. Det tener Noreg som demokrati at vi har

openheit og innsyn. At vi ikkje fekk lobbyregisteret på plass denne gongen, betyr ikkje at vi skal la den saka vere tapt for all framtid.

Presidenten: Bent Høie – til oppfølgingsspørsmål.

Bent Høie (H) [10:57:56]: Det brevet som statsråden har sendt til komiteen i forbindelse med lobbyregisteret, oppfatter jeg har en ryddig og grei argumentasjon for hvordan dette vil være et system som i realiteten vil være uhandterbart for Stortinget, og som på mange måter også vil svekke demokratiet, ikke styrke det.

Men det som er en stor utfordring, og som også spørren så vidt var inne på, er at på mange måter tar jo dagens lovverk utgangspunkt i den gang posten het Posten og våre største utgifter når vi skulle kommunisere med andre, var porto. Realiteten i dag er en helt annen, da kommunikasjonen foregår på mail, via SMS-meldinger, i ulike chattekanaler, MSN osv., som jeg på mange måter oppfatter som et lovtomt område. Har Regjeringen tatt noen initiativ til å få rettet opp i dette, for å få en offentlig utredning om hvorledes offentlighetslov, arkivlov og andre lover knyttet til forhold mellom arbeidsgiver og arbeidstaker kan gå inn i en ny tid med ny teknologi?

Statsråd Heidi Grande Røys [10:59:12]: Det brevet som eg sende Stortinget med svar på spørsmål om lobbyregister, er på vegner av Regjeringa, for det er berre Regjeringa vi vil kunne svare for. Stortinget må sjølv gjere sine vurderingar i forhold til eit lobbyregister i Stortinget. Det var ikkje for å seie at dette var uhandterleg, men det var for å peike på at det kan vere vanskeleg å trekkje opp nokre grenser for kva kontakt som skal registrerast, og kor langt ein skal gå. Skal vi gå inn for eit forslag, er det viktig å ha sett ei sak frå alle sider. Det betyr ikkje at det er uhandterleg, men at det har nokre negative sider ved seg.

Når det gjeld den andre debatten, er det som eg òg sa i mitt førre svar: Dette er ein interessant debatt. I lys av ny teknologi møter lovverket og det regelverket vi har i dag, nye utfordringar. Det er ikkje alltid at regelverket og lovverket er kvikke nok til å fange opp den typen utfordringar. Dette er Kultur- og kyrkjedepartementet sitt område. Dei har ansvaret for arkivlova og forskrifter. Slik som eg ser det, er det meir innhaldet, som eg sa, i ei SMS-melding enn sjølve mediet som avgjer om ei sak skal journalførast eller ikkje.

Björg Tørresdal (KrF) [11:00:25]: Kristelig Folkeparti har sans for forslaget fra Venstre. Det er mange gode argumenter for et lobbyregister. Men så har Kristelig Folkeparti, i likhet med Regjeringen, sett at ulempene med forslaget er så store at vi ikke kan gå inn for det, fordi det er byråkratisk vanskelig å avgrense og vanskelig å håndtere og vil kanskje drive lobbyismen ut av storting og departementer, og en vil få møtesteder utenfor. Så vi har konkludert med at vi ikke vil støtte forslaget fra Venstre.

Når jeg nå hører svaret fra statsråden, og da jeg leste svaret som ble sendt til Stortinget i sommer, ser jeg at det

argumenteres med at Regjeringen vil ha åpenhet i samfunnet generelt, f.eks. med hensyn til skatteministerens. Det er jo bra å mene det, men hva mener statsråden er det viktigste grepet Regjeringen kan ta for å få åpenhet i statsforvaltningen?

Statsråd Heidi Grande Røys [11:01:23]: Eg har vore inne på to saker allereie som eg personleg har ansvaret for. Det er ny elektronisk postjournal som sikrar, som eg sa, kvar enkelt innbyggjar i dette landet, alle lag og organisasjonar, dei politiske partia ikkje minst, innsyn. I dag har ikkje politiske parti innsyn i postlistene til og frå regjeringskvartalet. Det vil dei få no med den nye ordninga når vi får ho på plass over nyttår. Det er klart det er eit kvantesprang når det gjeld innsyn i kva som går føre seg og kva post vi får – kva post vi sender til og frå regjeringskvartalet.

Det andre eg har ansvaret for, er arbeidsmarknaden i staten. Å offentleggjere leiarlønner meiner eg er viktig for å ha ein debatt ute i samfunnet om korleis staten løner sine leiarar. Det fekk vi i sommar, og det må vi tole når vi offentleggjer kva vi gjer, og vi må tole stå for dei vedtaka som vi har gjort når det gjeld leiarlønner. Det fekk vi ein debatt om i sommar. Det var fordi denne regjeringa offentleggjer sine vedtak, i motsetjing til den førre regjeringa, der kvar enkelt journalist måtte ringje departement for departement og sjølv setje opp reknestykke og kome fram til konklusjonane.

Presidenten: Da er den muntlige spørretimen over, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Svein Flåtten til finansministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 7, fra representanten Torbjørn Andersen til kommunal- og regionalministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 10, fra representanten Torbjørn Hansen til landbruks- og matministeren, bortfaller da spørren ikke er til stede.

Spørsmål 12, fra representanten Harald T. Nesvik til helse- og omsorgsministeren, besvares av arbeids- og inkluderingsministeren på vegne av helse- og omsorgsministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 13 og 14, fra henholdsvis representantene Vigdis Giltun og Sonja Irene Sjøli til helse- og omsorgsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 1

Fra representanten Svein Flåtten til finansministeren:

«Riksrevisjonen har ved sin kontroll funnet at skatteetaten ikke har nådd sine mål i arbeidet med forebygging og kontroll av skatte- og avgiftskriminalitet. Langt færre næringsdrivende enn før er blitt kontrollert de to siste årene, og intensjonen om kontroll av mer komplekse saker er ikke innfridd. Dette er nedslående resultater når en vet at bevilgningene stadig har økt i denne sektoren.

Hva vil statsråden gjøre for å snu denne negative utviklingen på et så viktig område?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 2

Arne Sortevik (FrP) [11:03:09]: Dette er et overliggende spørsmål fra forrige spørretime, men som dessverre er like aktuelt:

«Situasjonen i internasjonal økonomi kan gi virkninger i Norge som gjør det nødvendig med ekstraordinære tiltak. Sammen med betydelig og økende ledig kapasitet i innenlandsk og utenlandsk anleggsnæring gir dette en særskilt mulighet til utvidet og forsterket investering med lav risiko i realkapital i eget land fremfor investering med høy risiko i utenlandske finansmarkeder. En rekke byggeklare veiprosjekter venter på finansiering. En rekke igangsatte veiprosjekter kan forseres.

Hvordan forbereder statsråden slik innsats?»

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:04:09]: I forslaget til statsbudsjett for 2009 er det føresett ein vesentleg auke i investeringsramma til veganlegg. 14 større vegprosjekt er foreslått starta i 2009. Vidare er det vurdert som aktuelt å starte ytterlegare tre store prosjekt dersom tilstrekkelege avklaringar ligg føre i tide. Desse prosjekta er rv. 2 Kongsvinger–Slomarka i Hedmark, E18 Sky–Langangen i Vestfold og Telemark og E6 Nidelv bru–Grilstad/Værnes–Kvithamar i Sør- og Nord Trøndelag. I tillegg blir det arbeidd med fleire bompengeprojekt med mogeleg anleggsstart i 2009.

Det er gjennom budsjettforslaget lagt opp til eit svært høgt aktivitetsnivå i vegsektoren i 2009. Dette vil vere med på å dempe dei tendensane til nedgang i anleggsmarknaden som me ser. Eg vil òg vise til den svært sterke veksten i jernbanebudsjettet. Det framlagde budsjettforslaget for 2009 er såleis også eit godt motkonjunkturbudsjett.

Det blir i spørsmålet vist til at ei rekkje byggeklare prosjekt ventar på finansiering. Eg må i den samanhengen peike på at det krevst tid frå det vert gjeve løyving til anleggsarbeida kan starte. Minimum som ein må leggje til grunn, er eit halvt år. For større og meir komplekse prosjekt kan det ta opptil eitt år før anleggsarbeida kan starte.

I tillegg til ressurskrevjande prosjektering og utarbeiding av konkurransegrunnlag er sjølve anbudsprosessen, som m.a. omfattar utlysing, kalkulasjon og formell avgjerd, ein tidkrevjande prosess. For mindre investeringstiltak og vedlikehald av vegnettet er biletet eit anna.

Regjeringa følgjer sjølv sagt utviklinga i økonomien nøye og vurderer løpande behov for ytterlegare tiltak. Eg viser i denne samanhengen m.a. til den finanspakka som Regjeringa la fram 12. oktober. Det er i dag for tidleg å seie om det kan vere aktuelt med ytterlegare tiltak innanfor samferdslesektoren.

Arne Sortevik (FrP) [11:06:12]: Takk for svaret.

Statsråden pekte selv på at når det gjelder mindre prosjekter, er det ikke slik at det kreves ytterligere planlegging i gjerne et halvt år før man kan komme i gang. Det er ett av de områdene Fremskrittspartiet vil peke på, og jeg tror det også vil omfatte mer innsats innenfor rassikringsområdet. Som vi var inne på i spontanspørretimen, er det slik at mer uvær gir flere ras. Uansett hva man mener om klima, er det slik at vi har uvær som gir flere ras, og vi har nylig opplevd nye ras – senest denne uken på rv. 13 etter at skolebussen nettopp hadde passert.

På rassikringsområdet og når det gjelder mindre prosjekter, er det mulig å bruke varslet ledig kapasitet og varslet økende ledig kapasitet til strakstiltak. Vil statsråden bruke den muligheten?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:07:19]: Det er mogleg å forsere mindre investeringstiltak. Når det gjeld dei rassikringsprosjekta som har vore framme i mediebiletet, seinast rv. 13, der det har vore ei hending no, og der me alle er glade for at det ikkje gjekk verre, og at ikkje menneskeliv gjekk tapt, så er det saman med rv. 70, Oppdølstranda – som har vore eit anna prosjekt me har følgd nøye – ein type prosjekt som må planleggjast og gjerast eit arbeid på før ein kan setje dei i gang. På Oppdølstranda har me lovt 1 mill. kr i planleggingsmidlar. Det er i dag ikkje laga verken reguleringsplan eller gjort anna planarbeid på den strekninga. Så det finst eit potensial, og difor – som eg har sagt fleire gonger i salen i dag – følgjer me situasjonen nøye for å sjå om me skal setje inn ytterlegare tiltak i tida framover.

Arne Sortevik (FrP) [11:08:19]: Spørsmålet som jeg tror mange utenfor denne bygningen stiller seg, er hvor lenge man skal følge med før man gjør noe. I Fremskrittspartiet mener vi at et viktig signal fra Regjeringen om at man faktisk vil gjøre noe, vil være at man forskutterer. Det er et lite kontroversielt finansielt verktøy, men det viser iallfall en vilje til å legge til rette for gjennomføring av mindre tiltak, og det er samtidig et finansielt signal om at nødvendig sluttplanlegging og klargjøring av større prosjekter kan settes i gang.

I tillegg må jeg også vise til, som også representanten Sandberg gjorde, den informasjonen som kom under budsjettforhøringen i transportkomiteen i går, der man i tillegg til å dokumentere ledig kapasitet også peker på at prisstigningen som vi har hatt i år, spiser opp mye

av den gledelige økningen som er kommet i budsjettet.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:09:28]: Til det siste vil eg seie at Framstegspartiet sin representant veit meir enn meg dersom han veit at prisstiginga inn i 2009 vil ligge på det nivået me har hatt i tida bak oss. Alt talar for at me får ei utflating av prisstiginga, og at ho vil vere meir i tråd med det som er framskrive i budsjettet, enn den ekstremt høge prisstiginga me har hatt i det året som me har bak oss. Det er ikkje noko som tilseier at den prisstiginga skal fortsetje å auke med ein oljepris som går ned, og med ein marknad som gjer at me no kan få inn fleire anbod på prosjekta og større konkurranse. Den har jo nesten vore fråverande i den tida me har bak oss, på grunn av dei høge konjunkturane me har hatt.

Eg skjønner at folk ute spør, men då skal òg folk ute vite at denne regjeringa har eit langt høgare aktivitetsnivå i samferdslesektoren enn det som har vore tidlegare både på veg og bane, at det vert eit atskilleg høgare nivå i 2009, og at me sjølv sagt òg skal vurdere tiltak utover det om det trengst.

Spørsmål 3

Borghild Tenden (V) [11:10:44]: «I statsbudsjettet for 2007 ble det bevilget 40 mill. kr til anleggsstart på nye Ski stasjon. Prosjektet ble aldri igangsatt. I statsbudsjettet for 2008 går det frem at statsråden valgte å utsette prosjektet på grunn av et stramt anleggsmarked. I budsjettforslaget for 2009 går det frem at prosjektet på ny utsettes, fordi trasévalg ikke skal være avklart.

Forstår statsråden at folk undres over at prosjektet gang på gang utsettes, og det med stadig nye begrunnelser?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:11:22]: Før eg svarar på spørsmålet, vil eg, dersom eg har brukt ordet «tåpeleg», be om orsaking for det. Det var i så fall ikkje tenkt og meint og skal ikkje brukast i denne salen. Eg kan ikkje hugse at eg gjorde det, men om eg brukte det, er eg veldig lei meg for det.

Borghild Tenden (V) [11:11:41]: Jeg takker statsråden for det.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11.11.43]: Så til svaret: Utbygging av Ski stasjon frå dagens tre spor til ei framtidig løysing med seks spor til plattform, med ny undergang og oppgangar til plattformene og dessutan ny løysing for bussterminal, inngår som ein del av utbygginga av nytt dobbeltspor Oslo–Ski.

I statsbudsjettet for 2007 vart det, som representanten Tenden peikar på, sett av 40 mill. kr til detaljprosjektering, utarbeiding av byggeplan og oppstart av fyrste fase av prosjektet mot slutten av året. Detaljprosjektering og byggeplan vart gjennomført, men prosjektet vart ikkje fysisk igangsett.

Samstundes vart det både frå Stortinget og lokale sty-

resmakter teke opp spørsmål om å etablere eit kapasitetssterkt sporsamband på eller nær Ski stasjon som kunne sikre meir fleksibel sporbruk anten toga kjem frå austre eller vestre line på Østfoldbana. Det vart òg reist spørsmål omkring stoppmønsteret, der tidlegare kommunedelplanar hadde lagt opp til stopp både på Vevelstad og Kolbotn, m.a. som ein del av diskusjonen rundt bygging av høgfallsbane.

Jernbaneverket har difor i 2008 gjennomført eit omfattande utgreiingsarbeid der desse spørsmåla er vurderte på nytt, saman med ei vidare optimalisering av traseen for den nye Follobana med omsyn til gjennomføring, kostnader, framdrift og konsekvensar for ytre miljø og arealinngrep.

Eg ser på bygginga av eit nytt dobbeltspor Oslo–Ski som eit særskilt viktig jernbaneprojekt som vil leggje til rette for ein monaleg auke i talet på jernbanereiser på strekninga. Prosjektet er viktig for å utvikle og auke godstransporten til og frå Europa, og er eit nøkkelprosjekt for å få til det auka rutetilbodet som er ein føresetnad i Oslopakke 3. Som omtalt i budsjettproposisjonen for 2009 rår departementet difor til at det i dialog med lokale styresmakter vert gjennomført planlegging av heile prosjektet, medrekna bygging av ny stasjon på Ski, før utbygginga av Ski stasjon startar opp. Det er viktig å sjå utbygginga av og koplinga til Ski stasjon i samanheng med traséføringa for nytt dobbeltspor mellom Oslo og Ski. Å starte opp med ei utbygging av delar av Ski stasjon som kan gjere det nødvendig med seinare oppbyggingar, inneber at utbygginga vert dyrare og dessutan skapar større problem for togtrafikken, på grunn av anleggsdrift på stasjonen, enn det som er nødvendig.

Eg trur det vil vere stor forståing for at det no er viktig å ha fullt trykk på ein god og inkluderande planprosess, slik at når dei nødvendige avklaringane er gjorde lokalt og finansieringa er på plass, kan sjølve utbyggingsprosjektet gjennomførast så raskt og rasjonelt som mogleg.

Eg tillèt meg å minne om at den raud-grøne regjeringa har auka investeringsnivået til jernbana med heile 140 pst. i høve til nivået under den førre regjeringa, og har lagt stor vekt på rasjonell framdrift og effektiv pengebruk. Det gjer at igangsette prosjekt har vore drivne fram med eit høgare tempo, og at ein oppstart av m.a. Oslo–Ski vil kunne skje tidlegare enn ein kunne ha gjort utan ein slik auke.

Borghild Tenden (V) [11:14:55]: Jeg takker statsråden for svaret.

Da transport- og kommunikasjonskomiteen var på komitéreise i Akershus i mai, fikk vi vite av Øyvind Rørslett i Jernbaneverket at planene for Ski stasjon var klare, og at det bare var pengene som manglet, dvs. 1,5 milliarder kr. Dette ble også omtalt i Østlandets Blad den 8. oktober 2008. Nye dobbeltspor mellom Ski og Oslo haster. Det vet statsråden alt om. Ski stasjon kan bygges ut som en trinnsvis planprosess. Disse opplysningene har jeg fått fra kilder som jeg stoler på. Dette er uavhengig av stopp på Kolbotn og Vevelstad, som statsråden nevnte.

Jeg ser også i Aftenposten i dag at statsråden lover at flaskehalsen i Oslo-området skal være borte i 2012.

Når vil statsråden bevilge pengene til Ski stasjon? Og

hvordan ser framdriften ut for dette viktige dobbeltsporet?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:16:03]: Etter det Jernbaneverket kjenner til, vil både Oppegård og Ski kommunar gjennomføre ny kommunedelplan og nytt reguleringsplanarbeid for traseen gjennom desse kommunane, mens Oslo kommune har signalisert at det for deira del er mest aktuelt å gå direkte på reguleringsplanarbeidet. Før ein startar bygging på Ski, bør det som eit minimum liggje føre arealplanvedtak i kommunen. Slikt vedtak kan liggje føre sommaren 2011 dersom prosessen går utan vesentlege forseinkingar, og dersom Jernbaneverket får tilført tilstrekkeleg med planmidlar dei komande åra – som dei vil få dersom denne regjeringa vert sitjande.

Hovudpoenget i denne saka er at vi må sjå Ski stasjon i samanheng med dobbeltsporet. For få år tilbake såg ein dobbeltsporet som eit prosjekt langt fram i tid. No har Regjeringa løyvd 50 mill. kr i neste års budsjett til planlegging av dobbeltsporet. Det er viktig for både effektiv og rasjonell utbygging og best mogleg pengebruk at ein ser prosjektet samla.

Borghild Tenden (V) [11:17:04]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Utbyggingen i Vestkorridoren skjedde etappevis. Vurderinger i ettertid viser at dette har kostet mye penger – mye mer enn det kunne ha kostet hvis man hadde tatt hele strekningen under ett som et stort, samlet prosjekt.

Vil statsråden ta denne erfaringen fra Vestkorridoren med seg i kommende Nasjonal transportplan og bygge Oslo–Ski-strekningen smartere, dvs. at man bygger det som et stort prosjekt? I Soria Moria-erklæringen nevnes prosjektfinansiering som et alternativ. Er dette en mulig prosjektfinansieringsstrekning?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:17:55]: Regjeringa vurderer heile tida korleis me kan bygge meir effektivt og smartare og slik sett få meir igjen for dei pengane me set inn på samferdsleområdet. Det er interessante opplysingar som Jernbaneverket har kome opp med om kva ein kunne ha spart dersom Vestkorridoren hadde vore bygd som eit samanhengande prosjekt. Enno er ikkje alle korta lagde i forhold til Nasjonal transportplan, men eg er oppteken av at me når me startar på Oslo–Ski, iallfall skal ha ei effektiv utbygging, slik at ein får ei mest mogleg rasjonell utbygging av prosjektet. Dette handlar om at det i eit tungt befolka område er eit sterkt utolmod etter å få prosjektet på plass, og det handlar om at ein gjennom å unngå for mange oppsplittingar vil få meir igjen for pengane. Dette er eit spørsmål som eg har til vurdering.

Spørsmål 4

Robert Eriksson (FrP) [11:19:07]: Spørsmålet kan kanskje virke litt malplassert med tanke på at det også har ligget en stund til besvarelse. Jeg velger likevel å stille det: «30. august d.å. kunne vi lese i Trønder-Avisas nett-

utgave at nødvendig utbygging ved Trondheim Lufthavn Værnes må vente. Dette skyldes i hovedsak at Avinor årlig må betale omkring 400 mill. kr i utbytte til staten og i tillegg overføre 1 mrd. kr til de små flyplassene i landet.

Vil statsråden endre rammebetingelsene til Avinor, samt endre utbyttepolitikken, slik at Avinor kan investere mer på norske flyplasser?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:19:45]: Avinor har ansvaret for 46 statlege lufthamner og flysikringstenesta og skal leggje tilhøva til rette for at luftfarten kan drivast på ein sikker, miljøvenleg og effektiv måte i alle delar av landet. Avinor er organisert som eit aksjeselskap der staten eig alle aksjane.

I eit aksjeselskap som Avinor er det styret som har ansvaret for å vedta kor mykje selskapet skal investere, og kvar det skal investerast. Samferdsledepartementet og Regjeringa har på si side ansvaret for rammevilkåra til selskapet. I strategien for norsk luftfart, som eg la fram før sommaren, sa eg at eg vil sikre at Avinor får rammevilkår som gjer at selskapet er i stand til å løyse dei oppgåvene det er sett til å vareta.

Eit viktig mål er å ha ein lufthamnstruktur som sikrar eit godt tilbod i heile landet. Prinsippet om at flyplassar som har overskot, medverkar til å finansiere flyplassar som går med underskot, er viktig for å nå dette målet.

Avinor står overfor store investeringar dei næraste åra, og har varsla at dei med dei rammevilkåra selskapet har i dag, har utfordringar med å skaffe finansiering til alle dei investeringane som selskapet ynskjer å gjennomføre.

Eg vil vise til at Noreg som nasjon er heilt avhengig av at me heile tida har ein velfungerande infrastruktur for luftfarten i alle delar av landet. Eg tek difor utfordringane i Avinor alvorleg, og har alt teke grep for å avhjelpe situasjonen: I ekstraordinær generalforsamling i august i år endra eg vedtektene til Avinor, slik at det skal verte lettare for selskapet å ta opp lån i den private marknaden. Vidare har eg i statsbudsjettet for 2009 lagt opp til at det ikkje skal takast ut utbytte frå Avinor neste år.

Eg er no i ferd med å utarbeide ei stortingsmelding om verksemda i Avinor. I meldinga vil eg gå grundig gjennom situasjonen og utfordringane i Avinor og vurdere om det er behov for fleire tiltak. Eg tek sikte på å leggje fram meldinga tidleg i 2009.

Robert Eriksson (FrP) [11:21:44]: Jeg takker for svaret. Jeg er også svært glad for at Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet endret utbyttekravet til lufthavnene.

Konsekvensene av at utbyggingen og sikkerhetstiltakene på Værnes ikke blir gjennomført, vil være mangel på flyoppstillingsplasser. Dessuten vil manglende kapasitet og dårlig teknisk standard på bagasjeanlegg påvirke driftsstabilitet og punktlighet. Man vil også få færre flyavganger, noe som vil gå ut over rutenettet, spesielt på utenlandsrutene. Dette blir opplyst fra Avinor på Værnes. Jeg er også glad for at statsråden ønsker å legge fram en stortingsmelding. Vil statsråden i forbindelse med den stortingsmeldingen se nærmere på de særnorske sik-

kerhetskravene, som gir ekstrakostnader for kortbanenettet, finansiert med statlige kroner – altså problematikken knyttet til kryssubsidiering?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:22:47]: I stortingsmeldinga som Samferdsledepartementet skal leggje fram på vegner av Regjeringa, vil me sjølvsagt gå inn på mange område som høyrer til luftfarten i Noreg.

Me vil òg drøfta utbyttekrava, som eg har varsla tidlegare.

Me vil nok ikkje gå inn og drøfte i stor grad det som går på den kryssubsidieringa som finst i dag, for det er ei ordning som etter Regjeringa sitt syn fungerer svært godt. Ho er ubyråkratisk. Ho er enkel. Det er òg ei akseptabel ordning innafor EU sitt regelverk. Elles kjem mange sider av luftfarten til å verte drøfta i meldinga, og Stortinget vil sjølvsagt få høve til å gå inn i dei ulike sidene ved luftfarten.

Robert Eriksson (FrP) [11:23:50]: Norge har blant de aller høyeste flyplassavgiftene, men selv med de høye avgiftene klarer man ikke å gjennomføre de investeringene som er nødvendige.

Ut fra mitt ståsted synes jeg sikkerheten på de norske lufthavnene er viktig. Det er viktig å fokusere på det. Det er også viktig at man får gjennomført de investeringene som er nødvendige for å ivareta denne sikkerheten.

Fortsatt er det en del uro, og jeg er litt skuffet over at man ikke ønsker å se nærmere på finansieringen av kortbanenettet. Kan statsråden i den forbindelse forklare meg ganske pedagogisk og enkelt hvorfor man ikke kan finansiere dette over statsbudsjettet, hvorfor det blir mer komplisert og innfløkt enn å opprettholde den finansieringen som er i dag?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:24:51]: Fyrst ei presisering. Når det gjeld sikkerhetsområdet, er det Luftfartstilsynet som handterer den saka på vegner av Samferdsledepartementet, og me kan sjølvsagt ikkje gå inn og instruere dei. Me hadde ein ganske lang prosess på den saka tidlegare, som førte til at sikkerheitssona vart noko redusert, men det er ei sak der me ikkje kan gå inn og overstyre Luftfartstilsynet sine vedtak.

Når det gjeld den omtalte kryssubsidieringa, veit representanten like vel som eg at postar på statsbudsjettet er gjenstand for årlege dragkampar. Det å ha ei enkel, ubyråkratisk ordning innafor selskapet – i og med at Avinor er organisert som eit AS med sin eigen økonomi, der ein sjølv handterer dette – er klart ein mykje enklare måte å gjere det på enn å overføre ansvaret til årlege budsjettendringar. Så det er ei ordning som Regjeringa er oppteken av at me skal vidareføre.

Spørsmål 5

Arne Sortevik (FrP) [11:26:05]: Spørsmålet lyder: «Jeg viser til brev av 15. oktober 2008 fra konsernsjefen i SAS til bl.a. samferdselsministeren i Norge om

konsekvensene for luftfarten av handel med utslippskvoter med bakgrunn i EU-direktiv. Flytransport i Norge og flytransport til og fra Norge er viktig for landet.

Hva er statsrådets opplegg for å forhindre at systemer med utslippskvoter innenfor luftfarten og prisfastsettelse på slike kvoter gir kraftige prisøkninger og redusert transporttilbud?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:26:47]: Sjølv om luftfarten står for ein relativt liten del av dei totale klimagassutsleppa, må luftfarten likevel vere med og bidra til å redusere utsleppa, på same måten som andre næringer. Noreg har som eit av få land i verda ei generell CO₂-avgift på all innanriks luftfart. Årsaka til at avgifta ikkje gjeld utanlandstrafikken, er at ei slik avgift ville vere eit brot med bilaterale avtalar.

Regjeringa har lenge etterlyst effektiv verkemiddelbruk for den internasjonale luftfarten. Som kjent er ikkje internasjonal luftfart regulert gjennom Kyoto-avtalen. Regjeringa arbeider for at luftfart skal vere ein del av neste internasjonale klimaavtale.

Eg tykkjer det er svært positivt at EU vel å gå føre i arbeidet for å regulere utsleppa frå internasjonal luftfart. EU vil inkludere luftfart i sitt kvotesystem frå 2012. Flyselskapa sine kostnader vil avhenge av talet på kvotar som vert delte ut gratis, og av kvoteprisen. EU-kommisjonen sitt forslag om at det meste av kvotane vil verte delte ut gratis, vil følgjeleg gi mindre verknader for selskapa sine kostnader. Noreg si erfaring med CO₂-avgift tilseier at konsekvensane for passasjerane ikkje vil verte særleg store.

Regjeringa vil følgje EU sitt arbeid med vidareutvikling av kvotehandelsystemet nøye og vurdere eventuelle konsekvensar og behov for tilpassingar til norske forhold. Det vil vere naturleg å vurdere den norske CO₂-avgifta i samanheng med ei eventuell kvoteplikt for luftfarten. Effektiv verkemiddelbruk tilseier at utsleppa vert prisa i samsvar med den samfunnsøkonomiske kostnaden som utsleppa representerer.

Noreg vil saman med EU arbeide for gode globale løysingar både for klimaet og luftfarten. Noreg vil framleis delta aktivt i FN sine klimaforhandlingar og i verdas luftfartsorganisasjon, ICAO, for å få fram gode løysingar som tek omsyn til samfunnet sitt behov for effektiv transport, samtidig som me må løyse klimautfordringane.

Arne Sortevik (FrP) [11:28:50]: Takk for svaret, som kan tyde på at man ikke helt tar inn over seg alvorret i henvendelsen fra konsernsjefen i det fortsatt store skandinaviske luftfartsselskapet SAS.

Det er gledelig at luftfarten selv og selskapene, og i særdeleshet også SAS, tar inn over seg at det er et system for utslippskvoter, og forholder seg til det. Det som varsles i dette ferske brevet, er en bekymring knyttet til endring og forverring av utslippsregimet som vil kunne medføre sterk kostnadsøkning, ikke bare for avsenderen av brevet, flyselskapet SAS, men for luftfarten helt generelt. Det er bekymringsfullt med hensyn til – som Regjeringen selv sier – at luftfarten har en viktig oppgave i å holde ved lag bosetting og sysselsetting i alle deler av Norge. Luftfarten

er viktig for Norge. Vi må altså ha handlingsrom og betingelser som gjør at det går an å drive luftfart uten at det blir for dyrt.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:29:56]: Eg er heilt samd med representanten Sortevik i at luftfarten er viktigare for Noreg enn for veldig mange andre land. På grunn av våre store avstandar og fordi me har eit næringsliv som er spreitt over heile landet, er det viktig at me opprettheld gode tenester.

Eg kan ikkje sjå at eit eventuelt kvotesystem skal medføre store forverringar i systemet i høve til det som ein har i dag gjennom ei CO₂-avgift som er einseitig norsk. Eit kvotesystem vil gjelde heile den europeiske delen av luftfarten og vil heilt klart, dersom ein lukkast med å kome i gang med eit slikt system, òg verte eit viktig grunnlag for dei neste internasjonale klimaforhandlingane. Målet må jo vere at dette vert globale avtalar som medfører at me ikkje får konkurransevriding i ulike delar av luftfarten. Det eg har vore oppteken av i den samanhengen, er nettopp å sikre at dei belastningane som måtte kome, skal vere mest mogleg geografisk omfattande.

Arne Sortevik (FrP) [11:31:09]: Jeg oppfatter at SAS' henvendelse gjelder nettopp det – altså bekymring for at det kan være både konkurransevridende og ekstra kostnadsbelastende – når det er forlydender om at man vil endre det som vel allerede er vedtatt EU-direktiv for kvotehandel, til et system med 100 pst. auksjonering for kvotene når det gjelder luftfarten, som som bransje selv har et aktivt program for å redusere utslippene sine på mange ulike måter.

Jeg håper at statsråden på bakgrunn av brevet vil ha en drøftelse med både SAS og andre flyselskaper når det gjelder den bekymring som konsernsjefen i SAS bærer frem for en varslet mulig endring og kostnadsøkning som følger med det, dersom EU velger et annet regime for utslipp.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:32:12]: Som eg sa tidlegare, følgjer me utviklinga i EU nøye med tanke på kva konsekvensar endringa kan få for luftfarten og flyselskapa. Det må òg vurderast opp mot den generelle miljøpolitikken og utviklinga i dei generelle klimaforhandlingane.

Me har jamlege møte med selskapa, der me kan diskutere direkte med dei, og det er heilt klart at dette er eit tema som vil bli diskutert.

Som samferdsleminister er eg oppteken av at både SAS og andre selskap skal sikrast rammevilkår som gjer at dei har utviklingsmoglegheiter. Eg vil slik følgje dette nøye i tida framover og sjå kva som vert utfallet av dei drøftingane som no pågår.

Spørsmål 6

Hans Olav Syversen (KrF) [11:33:10]: «I Mosul, Iraks 3. største by, har det den siste tiden vært en bølge av drap på kristne. Situasjonen er nå så alvorlig at over

1 000 kristne familier har flyktet fra byen fordi de frykter for sine liv. Ifølge rapporter, blant annet fra BBC, tyder det på at det er en nøye planlagt aksjon som er iverksatt mot byens kristne. Slektninger i Norge er selvsagt fortvilet og spør: «Hva kan Norge gjøre i denne situasjonen?»

Hvilke muligheter ser utenriksministeren for at Norge kan bidra – humanitært eller på annen måte?»

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:33:55]: Jeg vil takke representanten Syversen for et viktig og dessverre relevant spørsmål. Vi trenger å ha fokus på den humanitære situasjonen i Irak og ikke minst på noen av de mest sårbare gruppene – de mange etniske og religiøse minoritetene.

De siste ukene har det kommet urovekkende opplysninger om en tilsynelatende systematisk aksjon mot den kristne befolkningen i Mosul. Denne situasjonen følges nøye både av FN, internasjonale frivillige organisasjoner og irakiske myndigheter. Forfølgelsen av den kristne befolkningen er blitt fordømt av FNs spesialrepresentant for Irak, av Den internasjonale Røde Kors-komiteen og av Iraks regjering. Det er verdt å merke seg.

FNs spesialrepresentant i Irak har uttalt at disse angrepene er planlagt, som representanten nevnte, av grupper som ønsker å gjøre situasjonen utrygg nasjonalt og øke spenningene i den kritiske perioden Irak befinner seg i fram mot de planlagte provinsvalgene. Han har videre uttalt at respekt og garanti for de politiske rettighetene til minoriteter i Irak er viktig for den demokratiske fremtiden og utviklingen til landet.

Det er denne situasjonen vi som internasjonale støttepillere må bidra til å håndtere. Regjeringen er urolig for hvordan Iraks minoriteter behandles i dag, og bekymret for de kristne irakernes situasjon. Det er også flere minoriteter som er utsatt. Fra norsk side fordømmer vi volden som har funnet sted den siste tiden i Mosul, og vi tar klart avstand fra drap og forfølgelse av kristne i landet. Mosul betegnes jo nå som Iraks farligste by. Det var ikke tilfellet for noen tid siden.

Antall internt fordrevne i de aktuelle områdene varierer. FN opererer med 1 500 familier, dvs. om lag 8 000 personer. FN opplyser at det er godt samordnet respons mellom høykommissæren, IOM og den internasjonale frivillige organisasjonen Mercy Corps. Disse tre organisasjonene svarer nå på den humanitære krisen med å dele ut mat og annen nødhjelp til familiene som er på flukt. Dessuten samarbeider Det internasjonale Røde Kors med irakiske myndigheter om nødhjelp til trengende i området. Irakiske myndigheter selv tar situasjonen på alvor og har sendt hjelp til de lokale myndighetene i form av ekstra politi og hærstyrker for å beskytte den kristne befolkningen. Den irakiske regjeringens tiltak for å beskytte befolkningen er i denne sammenheng et positivt skritt.

La meg også nevne at Norge i år bidrar med om lag 75 mill. kr til humanitær bistand til Irak og til irakiske flyktninger i nabolandene. Støtten er gitt både gjennom den felles humanitære appellen, i FN-regi og gjennom norske og internasjonale organisasjoner. I tillegg gir Norge betydelig støtte gjennom FNs nødhjelpsfond. Hittil

i år er 12,5 mill. kr av Norges bidrag til fondet kanalisert til Irak.

I EU ønsker kommisjonen å etablere et gjenbosettingsprogram for irakiske flyktninger i europeiske land. Som forberedelse til dette vil kommisjonen, trolig neste måned, i samarbeid med høykommissæren sende eksperter til Syria og Jordan for å vurdere situasjonen for irakiske flyktninger. EU-landene er også invitert til å delta her. Norge følger med på initiativet for å se om vi eventuelt kan bidra også gjennom EU.

Vi ser hvordan volden i dag bidrar til ytterligere etnisk og religiøs splittelse i Irak, noe som jo er et klart uttrykk for hvor sårbart landet vil være også i tiden som kommer. Dette må motvirkes gjennom styrking av sentraltmaktens evne i Irak til å løse disse grunnleggende oppgavene, både med hensyn til sikkerhet og velferd.

Statsbygging er et langsiktig prosjekt, og Regjeringen vil benytte ulike anledninger til å ta opp situasjonen med irakiske myndigheter og bistå humanitært der vi kan. Jeg vil si at den spesielle situasjonen for kristne i Irak vil bli gjenstand for en målrettet henvendelse fra norske myndigheter til irakiske myndigheter.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:37:33]: Jeg takker utenriksministeren for svaret.

Mens det har blitt tryggere både i Bagdad og i Basra, er det tydelig at situasjonen i Mosul fortsatt er veldig uoversiktlig, og man kan spørre seg i hvilken grad sentraltmyndighetene har kontroll. Blant annet sies det at de som nå står for de systematiske forfølgelsene, bruker politibiler for å hente kristne, eventuelt skremme dem fra byen. Det tyder på at man her overhodet ikke har kontroll. Det er klart at man av og til blir berørt når det er mennesker i ens eget nærmiljø som kan berette om hva slekt må gjennomgå i en slik fortvilet situasjon. Jeg er glad for at man vil ta en direkte henvendelse til irakiske myndigheter.

Jeg vil spørre om utviklingen i situasjonen er slik at utenriksministeren mener at det er framgang å spore i dette området. Eller er det det motsatte som er i ferd med å skje?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:38:39]: Det har lenge vært vanskelig å skaffe seg et klart bilde av helheten i Irak. Men jeg tror vi dessverre må si at dette kan være en forsmak på det som kan ventes i opptakten til de såkalte provinsvalgene som skal avholdes i 2009 – og det er områder som er så omstridte at det ikke blir avholdt valg. Vi må altså vente at det vil bli store uroligheter som følge av at det kommer en slik begivenhet som valg er. Det viser også hvor skjør situasjonen er i Irak.

Det er riktig som representanten Syversen sier, at vi har hatt fokus på Bagdad og Basra og trodd at Mosul-regionen har vært i en mer fredelig posisjon. Nå slår det altså sprekker på en måte som er opprørende.

Vi må følge denne situasjonen nøye. Vi vet at Irak er i forhandlinger med USA om avtale om USAs nærvær i Irak de neste årene. Det er også en omstridt avtale som ligger til grunn for en god del av det som nå er spredt vold. Og vi vet at den statusen som man har fått etter den amerikanske «surge» – flere soldater – som sies å ha brakt voldsni-

vået iallfall mot militære ned, er en veldig skjør konstruksjon. Det er riktig at voldstallene mot soldater, militære og amerikanere er gått ned, men det er vanskelig å se at det har blitt en stabilisert situasjon som resultat. Så vi må være forberedt på at situasjonen i Irak kan gå fra fortsatt vondt til verre, og det er et urovekkende tegn at det nå også rammer spesielle grupper, som vi har sett med kristne.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:40:11]: Jeg vil bare avslutte med å si at fra vår side er vi veldig glad for at det tas direkte kontakt, og jeg håper også at i den grad det blir etterspurt ytterligere norsk bistand fra FN og de internasjonale hjelpeorganisasjonene, som også ble nevnt i utenriksministerens svar, er det en henstilling vi vil svare positivt på.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:40:33]: Igjen mener jeg det er et betimelig spørsmål å ta opp og sette fokus på. Jeg kan bekrefte at vi vil ha fokus på det. Som jeg sa, er vårt humanitære engasjement ganske omfattende, og situasjonen som nå oppstår for disse gruppene i denne regionen, vil helt opplagt være noe vi vil ha fokus på når det gjelder føringer for vår humanitære innsats.

Spørsmål 7

Fra representanten Torbjørn Andersen til kommunal- og regionalministeren:

«Norgeshistoriens største skogbrann i moderne tid startet i Froland kommune mandag 9. juni. Det ble allerede da bedt om helikopterassistanse, men svaret var nei. Brannen var ikke prioritert, het det. Brannen kom deretter helt ut av kontroll. Nær 27 000 mål ble flammens rov i storbrannen, som raste helt frem til fredag 13. juni. Først da, men så altfor sent, grep man inn med nok helikoptre. Froland kommune ber nå staten bidra med 10 mill. kr til et fond for gjenreising etter skadene i storbrannen.

Hva vil staten bidra med?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsett.

Spørsmål 8

Per Roar Bredvold (FrP) [11:41:13]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Bæreia i Kongsvinger er igjen overtatt av Forsvaret som et velferds- og rekreasjonssenter for Forsvarets veteraner. Dette er bra og noe undertegnede har jobbet for i flere år. I statsbudsjettet er det ikke nevnt noen sum for driften, men den inngår i den felles posten som går til forsvarsstaben.

Kan statsråden bekrefte at det vil komme nok penger til en forsvarlig drift av Bæreia?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:41:44]: Jeg er svært opptatt av at Forsvarets veteraner blir ivaretatt på en best mulig måte, og at de får den oppfølging de har

behov for. Forsvaret kjøpte derfor Bæreia 1. juni i år for å kunne gi veteranene et godt velferds- og rekreasjonstilbud. Fra overtakelsen har veteransenteret vært i tilnærmet full drift. Senteret benyttes nå både av krigsveteraner og deres samlivspartnere, i tillegg til FN- og NATO-veteraner.

For inneværende år er det totalt avsatt 18,2 mill. kr til Forsvarets veteransenter. Av dette utgjør 6 mill. kr kjøpesummen, 2 mill. kr er avsatt til strakstiltak for nødvendige byggetekniske utbedringer, samt 10,2 mill. kr til den ordinære driften av senteret.

I budsjettet for 2009 er dette videreført, og det er, innenfor forslaget til bevilgning på kap. 1720 Felles ledelse og kommandoapparat, avsatt ca. 16 mill. kr til ordinær drift. Dette vil ivareta en forsvarlig drift av Bæreia. I tillegg er det avsatt ytterligere 2,9 mill. kr knyttet til nødvendige byggetekniske utbedringer.

Fredag 17. oktober i år ble Forsvarets veteransenter ved Bæreia offisielt åpnet. Jeg er glad for at Forsvaret har fått sitt eget veteransenter, og vi har nå tatt et viktig skritt i riktig retning for å bedre tilbudet til veteranene. Jeg vil ellers vise til Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2009, der arbeidet med å styrke veteranenes rettigheter er nærmere omtalt.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:43:30]: Jeg takker statsråden for svaret, som jeg tolker som et greit og bra svar. Nå skal ikke jeg diskutere om tallene er store eller for små. Jeg går ut fra at dette er det som trengs for at man skal ha en forsvarlig drift, og støtter meg til det.

Ellers nevnte statsråden statsbudsjettet, og når det gjelder Bæreia, står det: «(...) og det utarbeides en plan for fremtidig utnyttelse av stedet». Da kan det være betimelig å spørre hvor langt man har kommet i arbeidet med «en plan for fremtidig utnyttelse av stedet». Jeg går ut fra at forsvarsministeren og forsvarssjefen og de som jobber med denne saken, har en plan allerede – altså at det ikke bare jobbes med en plan, men at planen er der allerede.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:44:20]: Det er ulike planer her. På den ene siden dreier det seg om den rehabilitering og oppjustering som må gjøres både av strakstiltak og tiltak på litt lengre sikt. Det er én type plan. Og så er det planen for driften av selve stedet.

Nå har det vært, som jeg også sa i innlegget mitt, tilnærmet full drift siden stedet åpnet 1. juni. Dette er noe som vi også kommer til å jobbe videre med. Når det eventuelt kommer endelige, fremtidige planer for stedet, er det ikke noe i veien for at man skal gjøre spørren kjent med disse.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:45:08]: Da er spørsmålet mitt: Tror og mener statsråden at alle de som trenger hjelp, og som har kapasitet til å søke om hjelpen, får den hjelpen på Bæreia? Er Bæreia stort nok til å ivareta alle dem som har behov for et slikt behandlingssted, et besøk eller hva det nå måtte være? Eller kan det være at vi trenger flere tilsvarende steder som Bæreia?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:45:37]: Det var en svært viktig beslutning som ble tatt da vi be-

sluttet å kjøpe tilbake Bæreia og lage et veteransenter der, noe som var i tråd med veldig mange veteraners ønske. Vi er opptatt av at dette stedet skal drives på en måte som ivaretar våre veteraners rettigheter og behov. Det er vår målsetting. Vi har store planer for det, og det er ingen grunn til å tro at ikke Bæreia skal kunne møte de behovene. Dette er et av veldig mange tiltak, som Stortinget er kjent med, som Forsvarsdepartementet nå har iverksatt for å ivareta veteranene på en langt bedre måte enn tidligere.

Spørsmål 9

Gunnar Gundersen (H) [11:46:39]: Jeg har et spørsmål til forsvarsministeren:

«Da Regionfelt Østlandet ble etablert, var en av betingelsene virksomhetsfrie perioder av hensyn til befolkning, friluftsliv, jaktinteresser og annen utmarksbasert aktivitet. Samtidig ble alle restriksjoner på Rødsmoen skytefelt opphevet. Det er en potensiell kime til konflikt, og forutsigbarheten med hensyn til om det er aktivitet eller ikke, er borte.

Vil statsråden ta initiativ til en gjennomgang av utfordringene som forskjellige bruksbestemmelser i de to skytefeltene skaper, med henblikk på å avverge unødvendige konflikter?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:47:17]: Gjeldende utslippstillatelse for Regionfelt Østlandet, Rødsmoen og Rena leir setter vilkår om virksomhetsfrie perioder. Utslippstillatelsen gir også forholdsvis strenge grenseverdier for støy. Vilkårene omfatter høytider, heligdager og nattforbud for spesielle aktiviteter. Dette svarer på flere områder med den gamle utslippstillatelsen for Rødsmoen. Det er således ikke riktig at alle tidligere restriksjoner på Rødsmoen er opphevet.

For regionfeltet skal det hvert år til sammen være tre måneder – 13 uker – med virksomhetsfrie perioder fra St. Hans til 1. november. Syv av ukene skal legges i forbindelse med sommerferien. Dette utgjør en betydelig restriksjon på militær aktivitet. Erfaringen viser at restriksjonene er utfordrende i forhold til de øvingsbehovene som Forsvaret har.

Dagens og fremtidens operasjonsmønster og krav til offiserer og soldater medfører behov for systematisk trening med høy kvalitet gjennom hele året. Dette forsterkes ytterligere av endret innrykksmønster for menige mannskaper. I denne situasjonen er det viktig å ha tilgang til både Rødsmoen, Terningmoen og andre skyte- og øvingsfelt i de virksomhetsfrie periodene for regionfeltet.

Forsvarets virksomhetsplanlegging i Østerdal Garnison innebærer utarbeidelse av års-, kvartals- og ukeplaner. Planlagt virksomhet og fastlegging av virksomhetsfrie uker i regionfeltet diskuteres rutinemessig i det lokale samarbeidsrådet. Dette består av Forsvaret, Forsvarsbygg, berørte kommuner, lokale lag og organisasjoner. Øvingsaktivitet bekjentgjøres også i lokalpresse, på nettstedet og pr. e-post. I tillegg er det opprettet en miljøvakttelefon der befolkningen kan få informasjon om virksomheten. Denne

praksisen bidrar til økt forutsigbarhet om militær aktivitet i Åmot kommune og i nabokommuner.

Jeg viser til Stortingets behandling av Regjeringens nylig fremlagte langtidsproposisjon for Forsvaret. Behov for fremtidens skyte- og øvingsfelt ble i den sammenheng utredet av forsvarssjefen og gjennomgått av Forsvarsdepartementet i forkant av fremleggelsen av proposisjonen.

Da Forsvarets bruk av skytefeltene er i samsvar med gjeldende konsesjonsvilkår, ser jeg i dag ikke behov for en ny gjennomgang av bruksbestemmelsene i de to skytefeltene.

Gunnar Gundersen (H) [11:49:53]: Jeg takker for svaret, men er litt skuffet over at forsvarsministeren ikke ser behovet, for intensjonen da Stortinget vedtok dette, var at det skulle være virksomhetsfrie perioder. Nå får vi ganske kraftige signaler fra mange hold, også fra hold som jeg oppfatter skjønner Forsvarets behov for øvelser og at det her er vanskelige avveininger som må gjøres, noe i og for seg svaret til forsvarsministeren illustrerte. Men det var en rimelig klar forutsetning da Stortinget behandlet dette i 1999, at det skulle være virksomhetsfrie perioder, og det er her problemet for lokalbefolkningen ligger. Om et helikopter letter fra Rødsmoen eller fra det nye skytefeltet, spiller i grunnen ingen rolle – støyen er den samme. Så jeg vil egentlig bare oppfordre forsvarsministeren til i hvert fall å gå litt inn i problemstillingen og se om det her finnes andre mulige løsninger som kan tilfredsstille begge parter.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:50:58]: Jeg har veldig stor forståelse for at man kan oppleve aktivitet fra et skyte- og øvingsfelt som problematisk i perioder. Men samtidig vil jeg understreke det som jeg også sa, at slik skytefeltene drives i dag, er det jo i tråd med konsesjonen. Her er det Regionfelt Østlandet som har fått de lange virksomhetsfrie periodene, mens de andre skytefeltene har mindre begrensninger, og det er helt i tråd med den konsesjonen som er gitt. Så vil jeg henvise til det samarbeidsrådet som er i kommunene i forbindelse med Østerdal Garnison. Det er i det forumet man eventuelt kan ta opp de behov man har. Men jeg har også lyst til å understreke at det behovet man har for øvingsaktivitet i Forsvaret, og det kravet som egentlig også settes av Stortinget til øvingsaktivitet for våre mannskaper, gjør at vi er nødt til å ha tilgjengelige skytefelt.

Gunnar Gundersen (H) [11:52:04]: Det har jeg veldig stor forståelse for, og jeg vil også poengtere at Forsvaret jo ikke gjør noe galt. Det opererer i tråd med konsesjonen, og det er også mye kontakt mellom Forsvaret og lokalbefolkningen. Men jeg tror forsvarsministeren skal innse at det blir en vanskelig situasjon. På NRK Hedmarks hjemmesider i dag står det: Føler seg lurt av Forsvaret.

Jeg synes det er viktig å understreke at man er ikke lurt av Forsvaret, for Forsvaret opererer etter de konsesjoner som er. Men allikevel blir det en vanskelig situasjon, og det kan skape unødvendige konflikter lokalt. Jeg kan i grun-

nen bare gjenta henstillingen om at her tror jeg forsvarsministeren skal være klar over at det fort kan bli mer bråk og unødvendig støy hvis man ikke går inn i problemstillingen.

Jeg innser som sagt veldig klart at Forsvaret har behov for øvelser, og det tror jeg egentlig også de aller fleste berørte ser, men det er også behov for visse virksomhetsfrie perioder.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:53:08]:

Jeg er glad for at representanten Gundersen sier at man ikke er lurt av Forsvaret. Jeg opplever at det er stor forståelse for de behovene Forsvaret har, for vi driver tross alt i henhold til konsesjonen. Samtidig vil jeg si at det må være viktig å ta disse problemstillingene opp i samarbeidsrådet. Jeg har jevnlig møter med de lokale myndighetene i området når jeg besøker Forsvarets baser der, og jeg skal ta det med meg videre for å høre hvordan kontakten er.

Spørsmål 10

Fra representanten Torbjørn Hansen til landbruks- og matministeren:

«Da Senterpartiets Borten Moe uttalte seg om priskontroll på landbrukseiendommer i Nationen 2. oktober d.å., sa han blant annet: «Jeg kunne fokusert på det byråkratiet som må holdes i ånde på skattebetalernes penger for å forvalte dette, men nøyer meg i grunnen med å konstatere at dette etter mitt skjønn er skadelig for næringa og et grovt overgrep mot enkeltmenneskets eiendomsrett.»

Er statsråden enig med Borten Moe i at priskontrollen er skadelig for næringen og et grovt overgrep mot enkeltmenneskets eiendomsrett?»

Presidenten: Dette spørsmålet fell bort.

Spørsmål 11

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [11:54:26]: «Undertegnede er gjort kjent med at en ung gutt på 23 år har fått avslag fra Nav knyttet til videreopplæring etter å ha vært utsatt for en arbeidsulykke. Vedkommende er i dag ufør. Begrunnelsen som er gitt fra Nav, er at han må vente til han er 26 år.

Mener statsråden dette er en riktig og fornuftig tolkning fra Nav, og mener han videre at en slik praksis er med på å gi den enkelte den verdighet og livskvalitet som er ønskelig?»

Statsråd Dag Terje Andersen [11:55:01]: Opplysningene i spørsmålet gir ikke tilstrekkelig grunnlag for å vurdere om Arbeids- og velferdsetaten i den konkrete saken har brukt regelverket riktig. Jeg kan imidlertid generelt opplyse at retten til attføringspenger normalt utløses ved fylte 19 år og retten til attføringsstønader ved fylte 16 år. For å ha rett til ytelser under skolegang som attføringstiltak må en som hovedregel være fylt 26 år. Ungdom under 26 år som fyller vilkårene for yrkesrettet attføring, men

som ikke fyller vilkårene for rett til ytelser under hele eller deler av skolegangen, har likevel rett til å bli utredet, få utarbeidet en handlingsplan og til å bli fulgt opp.

Begrunnelsen for å ha en særaldersgrense for skolegang som attføringstiltak er at utdanning som utgangspunkt skal finansieres gjennom det ordinære utdannings-systemet og ikke over folketrygden. Mange befinner seg i dag i en ordinær utdannings situasjon opp til de er 26 år.

De som av ulike grunner har et særskilt behov for kvalifisering i form av skolegang, skal imidlertid kunne få det. Det kan derfor gjøres unntak fra aldersgrensen for personer som er i en vesentlig annen utdannings situasjon enn annen ungdom, forutsatt at det skyldes sykdommen, skaden eller lytet. Det er Arbeids- og velferdsetaten som foretar den konkrete vurderingen av om en er i en vesentlig annen utdannings situasjon enn den som gjelder for annen ungdom, og om den aktuelle skolegangen kan anses som nødvendig og hensiktsmessig for at en skal kunne skaffe seg et høvelig arbeid. Er en uenig i etatens vurderinger av saken, kan vedtaket påklages på vanlig måte.

Jeg minner for øvrig om at Arbeids- og velferdsetaten forvalter et vidt spekter av virkemidler som kan brukes for å få folk i arbeid, og at arbeidsrettede tiltak også kan være aktuelle for personer som har fått innvilget uførepensjon. Skolegang er det eneste tiltaket som har så høy aldersgrense som 26 år.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [11:56:58]: Jeg takker for svaret.

Aller først har jeg lyst til å korrigere meg selv: Vedkommende vi her snakker om, er handikappet.

CatoSenteret har følgende uttalelse vedrørende denne personen:

«Vi stiller oss alle undrende til NAV Vadsøs avslag på søknad om yrkesrettet attføring i form av skolegang/studier. - Særlig i lys av at dette handler om en yrkesskade, der skadelidte vanligvis hjelpes raskt inn i en form for virksomhet de kan mestre. Rikholdig og tungtveiende medisinsk dokumentasjon støtter opp om brukers attføringsplan/ønske, som for oss fremstår som både realistisk og innenfor normale kostnadsrammer.»

Videre anbefaler man at personen det er snakk om, følger opp saken, og at forsikringsselskapet Storebrand forsutterer kostnadene ved et innledende skoleår i Oslo inntil saken finner sin naturlige løsning.

Er det slik at det er forsikringsselskapene i Norge som skal overta Navs rolle, eller går det an å ha en annen type tolkning enn den som her er vist?

Statsråd Dag Terje Andersen [11:58:04]: Som mitt første svar klart dokumenterer, er det mulig å ha en annen tolkning i enkeltsaker enn det som har vært konklusjonen i denne saken, men jeg kan altså ikke si, på bakgrunn av den informasjonen jeg har, om denne saken er feil tolket eller ikke. Det er altså mulig å komme til en annen konklusjon, fordi det er en unntaksbestemmelse basert på den faktiske situasjonen til den enkelte søker.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [11:58:30]: Jeg takker for svaret.

Om ønskelig kan statsråden få all dokumentasjon i saken av undertegnede.

Jeg vil jo tro at det både for vedkommende selv og også samfunnsøkonomisk vil være mye bedre og mer riktig faktisk å instruere Nav-kontorene slik at denne type tilfeller kan unngås i framtiden. Det må være bedre, slik jeg ser det, at ungdom som ønsker det, kommer tilbake i arbeid gjennom en yrkesrettet opplæring enn at de passivt skal sitte og bli gamle.

Statsråd Dag Terje Andersen [11:59:19]: Ja, formålet med både den virksomheten som tidligere har vært i arbeidsmarkedsetaten og i trygdeetaten, og ikke minst det som nå skal skje gjennom ny organisering av Nav, er nettopp å hjelpe folk til å komme tilbake til arbeid.

Så er det noe av finansieringen av de forskjellige tiltak som har forskjellig grunnlag, og der er det sånn at en ordinær utdanningssituasjon skal vurderes som en ordinær utdanningssituasjon, og at trygden ikke skal være et alternativ til det. Men for helt spesielle tilfeller kan det altså gjøres unntak fra aldersgrensen på 26 år.

Jeg tror ikke det ville være riktig om vi skulle drive konkret saksbehandling av enkeltsaker i Stortinget. Men regelverket legger altså til rette for at det når det er fornuftig, kan velges andre løsninger også for dem under 26 år med hensyn til utdanning.

Spørsmål 12

Presidenten: Dette spørsmålet, frå representanten Harald T. Nesvik til helse- og omsorgsministeren, vil bli svara på av arbeids- og inkluderingsministeren på vegner av helse- og omsorgsministeren.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:00:25]: «I en artikkel i Tidens Krav av 10. oktober fremkommer det at sykehuset i Kristiansund har store problemer knyttet til utskrivingsklare pasienter hjemmehørende i Kristiansund kommune. Dette fører blant annet til det nå velkjente fenomenet korridorpasienter m.m. Når en så i samme artikkel også blir gjort kjent med at den samme kommunen har færre sykehjemssenger nå enn for ett år siden, så setter dette Regjeringens eldresatsing i et underlig lys.

Er statsråden tilfreds med situasjonen i Kristiansund kommune?»

Statsråd Dag Terje Andersen [12:01:02]: Representanten Nesvik tar i sitt spørsmål opp situasjonen i Kristiansund og forholdet mellom sykehuset og de kommunale tjenestene. Målet for helsetjenesten er at alle pasienter skal få riktig behandling på riktig nivå. I en sammenhengende behandlingsskjede innebærer det at alle ledd må være dimensjonert slik at pasientene får de tjenestene de har behov for. Det gjelder også for antallet omsorgsplasser i kommunene.

Etter min vurdering er mangel på helhet og samord-

ning kanskje den største utfordringen i helsetjenesten. Den kommunale helse- og omsorgstjenesten og spesialisthelsetjenesten fungerer ikke som en sammenhengende behandlingsskjede. Mye god samhandling skjer på tross av systemet. Det må lages gode systemer i hele behandlingsskjeden, slik at vi unngår unødvendige innleggelse i sykehus, slik at vi får vekk korridorpatientene, og slik at utskrivingsklare pasienter får et godt tilbud utenfor sykehuset.

Vi arbeider, som representanten er kjent med, med en ny helsereform – samhandlingsreformen – der samhandling heretter skal skje på grunn av systemet. I samhandlingsprosjektet skal vi se nærmere på finansieringssystemer, lovverk, organisering, kommunikasjon og elektronisk samhandling.

Når det gjelder Regjeringens satsing på den kommunale omsorgstjenesten, vil jeg vise til at realveksten i kommunenes inntekter fra 2005 til 2009 har økt med over 28 milliarder kr. Vi ser at kommunene prioriterer omsorgstjenesten. Blant annet er vi så godt som i mål når det gjelder å skaffe 10 000 nye årsverk.

Men vi har fortsatt store utfordringer. Det blir flere eldre, nye brukergrupper og knapphet på omsorgsytere, for å nevne noen. Derfor har Regjeringen i Omsorgsplan 2015 tatt flere grep for å styrke kompetansen, kapasiteten og kvaliteten i de kommunale omsorgstjenestene. Regjeringen har i sitt forslag til statsbudsjett for 2009 fulgt opp omsorgsplanen med 235 mill. kr. Jeg vil i denne sammenheng spesielt trekke fram at det foreslås å gi tilsagn til 1 000 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger, med en samlet statlig bevilgning på om lag 500 mill. kr over de neste fire årene.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:03:22]: Jeg vil takke statsråden for svaret.

Jeg har selvfølgelig full forståelse for at det kan være vanskelig å følge saken ytterligere, i og med at det ikke er denne statsrådets arbeidsområde, men jeg vil prøve meg på følgende: Vi er kjent med samhandlingsreformen og ser virkelig fram til samhandlingsreformen. Det er noe som har vært etterspurt, og som jeg setter veldig stor pris på at statsråd Bjarne Håkon Hanssen nå vil jobbe med. Problemet er jo bare det at denne samhandlingsreformen ikke kommer til Stortinget i denne perioden i det hele tatt, men kanskje høsten 2009, kanskje våren 2010 – alt ettersom statsråden blir sittende eller ikke, eller det kommer en ny statsråd som kan gjøre dette arbeidet.

Spørsmålet mitt til statsråden er følgende: Når vi ser på situasjonen i Kristiansund kommune, når vi vet at tilskuddet til nye sykehjemsplasser er på 600 000 kr, altså ca. 25 pst. av kostnadene ved å etablere dette, er statsråden fortsatt sikker på at man ikke burde gå inn med øremerkede tilskudd, slik at man sikrer pasientene i kommunen?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:04:30]: Det er riktig at jeg til daglig ikke har det konstitusjonelle ansvaret for dette området, men jeg har likevel tillatt meg å se litt på situasjonen i Kristiansund kommune. Det kan jeg for så vidt også gjøre i et generelt perspektiv, der det er slik at når vi spør kommunene, eller vi sjekker KOSTRA-tall, viser

det seg altså at når kommunen får frie midler, øker innsatsen på omsorgssektoren – som jeg sa i mitt første svar.

Men når jeg ser på Kristiansund kommune, viser det seg at det er en kommune som på flere av områdene som måler kvaliteten i omsorg, faktisk ligger over landsgjennomsnittet. Når det gjelder krone pr. innbygger som brukes til pleie- og omsorgsformål, ligger Kristiansund over landsgjennomsnittet. Med hensyn til legedekning ligger de over landsgjennomsnittet, og med hensyn til antall enerom ligger de over landsgjennomsnittet. Kristiansund er en av de kommunene som har bestrebet seg gjennom mange år på å ha en god omsorgssektor.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:05:37]: Det er i hvert fall godt å høre at tidligere styre i Kristiansund har sørget for at man har kommet opp i en god dekning. Problemet er bare det at man kan lese i Tidens Krav at situasjonen bare det siste året har blitt dramatisk forverret, og det etter at Arbeiderpartiet tok tilbake styret i Kristiansund.

Vi ser også at en av Kristiansunds utfordringer i budsjettssammenheng er at de nå skal gå inn og dekke flere titalls millioner kroner, nettopp fordi man er alvorlig ille ute å kjøre.

Den pasienten som er brukt som basis for mitt spørsmål her, har ligget på Kristiansund sykehus i to måneder, før vedkommende nå, etter at dette spørsmålet er tatt opp, endelig har fått melding om at da skulle hun få sykehjemsplass.

Jeg er svært bekymret for situasjonen vi ser ute i Kommune-Norge. Spørsmålet mitt til statsråden er følgende: Denne regjeringen har snakket om denne samhandlingsreformen i over tre år. Hvorfor tar det så lang tid før man iverksetter tiltak, når man begynte å snakke om det for tre år siden?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:06:42]: Det er satt i gang en lang rekke tiltak når det gjelder styrking av kommunenes økonomi, og når det gjelder midler til å bygge nye sykehjem og omsorgsplasser. Jeg er glad for engasjementet for at det følges opp på kommunalt nivå.

Men nå er jeg kjent med at representanten Nesvik faktisk sitter i kommunestyret i Ålesund. Hvis en sammenlikner Ålesund og Kristiansund, er det slik at Kristiansund og Ålesund har akkurat like stor dekningsgrad for den type plasser for personer over 80 år. Men det er altså slik at Kristiansund har en bedre legedekning for de plassene enn det Ålesund har. Kristiansund har en større innsats i kroner for de personene som vi her snakker om, enn det Ålesund har. Det er 10,2 årsverk pr. 1 000 plasser i Kristiansund, og det er 8,2 i Ålesund. Kristiansund bruker mer penger enn Ålesund på å aktivisere eldre innbyggere over 67 år. Så det er mulig å gjøre noe gjennom kommunepolitikken. Det har Nesvik mulighet til også i Ålesund for å komme opp på Kristiansunds nivå.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:07:52]: Jeg vil gjøre oppmerksom på at undertegnede er stortingsrepresentant i denne salen, og at statsråden bør etterkomme det (presidenten klubber).

Spørsmål 13

Fra Vigdis Giltun til helse- og omsorgsministeren:

«I Fredriksstad Blad 14. oktober kan man lese at Sykehuset Østfold har vært gransket i forhold til selvmordstilfeller. Sykehuset har mottatt sterk kritikk fra Helsetilsynet, både når det gjelder mangel på kompetanse hos de ansatte og mangelfull risikovurdering. Det fremgår at det er begått alvorlige brudd på helselovgivningen, og hittil i år har sykehuset meldt inn fem selvmord. Styrelederen uttaler at rapporten ikke er tema for styret.

Vil statsråden sørge for at styret tar ansvar og følger opp denne alvorlige saken?»

Spørsmål 14

Fra representanten Sonja Irene Sjøli til helse- og omsorgsministeren:

«Unge som har rusproblemer, trenger flere tilpassede behandlingstilbud. Stiftelsen Bergensklinikkene har mulighet for å etablere slike tilbud raskt, men har fått avslag på søknad om dette fra Helse Vest. Kommunikasjonsdirektøren i Helse Vest, Bjørg Sandal, har ifølge NRK uttalt at dette skyldes at «tilbud skal ikke styrkes med nye private klinikker, det skal styrkes innad i sykehus».

Hva er statsrådets vurdering av beslutningen fra Helse Vest og begrunnelsen for denne?»

Presidenten: Disse spørsmåla er utsette til neste spørjetime.

Spørsmål 15

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:08:14]: «I den «franske industrikraftmodellen» får industrien kjøpe kraft til selvkost gjennom et «virtuelt» eierskap til kraften, men samtidig må det åpnes for å investere i ny kraftproduksjon med tilsvarende kraftvolum. I Norge er vannkraft det mest aktuelle til å fylle en slik modell med tilstrekkelig kraft og akseptable priser. Soria Moria-erklæringen utelukker dog nye store vannkraftprosjekt.

Vil statsråden endre dette standpunktet dersom det sikrer at den franske modellen også kan fungere i Norge?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:08:47]: Regjeringa er svært opptatt av vilkårene for kraftintensiv industri i Norge. Regjeringa arbeider for at denne industrien skal ha langsiktige og konkurransedyktige rammevilkår.

Fundamentet for Regjeringas tiltak overfor denne kraftintensive industrien er en god kraftbalanse, muligheter til å inngå langsiktige, kommersielle kontrakter og de gode vilkårene som industrien har ved nettleie, ved fritak for eller reduksjon av elavgift og gjennom støtteordninger fra Enova. I sum gir dette den kraftintensive industrien i Norge gode rammevilkår.

I Frankrike har kraftintensiv industri gått sammen i et innkjøpskonsortium. Industrien og fagbevegelsen i

Norge har framhevet innkjøpskonsortiet i Frankrike som viktig.

For innkjøpskonsortiet i Frankrike har myndighetene bidratt med tilrettelegging, mens de kraftintensive bedriftene har tatt ansvaret for alle kommersielle forhold. Den spesifikke prismodellen eller andre kommersielle forhold er ikke offentlig tilgjengelige ettersom de er framforhandlet kommersielt mellom Exeltium og EdF. Så vidt jeg kjenner til, har myndighetene ikke hatt noen rolle rundt slike forhold.

Regjeringa stiller seg positiv til at industrien oppretter et innkjøpskonsortium for kraftintensiv industri i Norge. Vi vil aktivt tilrettelegge for konsortiet ved at det kan gis tilskudd til de kraftintensive bedriftene som deltar. Tilskuddet skal ha tilsvarende funksjon som skattefordelene som er gitt til bedriftene som deltar i konsortiet i Frankrike. Det vil bl.a. si at støtten skal være innenfor EØS-regelverket.

For Regjeringa er det et overordnet mål å legge til rette for sikker og effektiv energiforsyning med akseptable priser til husholdninger og industri. Vi har gitt høy prioritet til arbeidet med å gjøre den norske kraftforsyninga mindre sårbar.

En stor del av industriens kraftbehov er sikret gjennom langsiktige, kommersielle kontrakter. Det er bra. Jeg mener at slike avtaler må utgjøre det bærende element i industriens kraftdekning. I denne sammenhengen har Regjeringa i stortingsmeldinga om eierskapspolitikken klare mål og forventninger til statens eget kraftselskap, Statkraft.

Fram til 2020 er over 80 pst. – og det er et høyt tall – av kraftforbruket til kraftintensiv industri dekket av disse kommersielle kraftavtalene, kraft på myndighetsbestemte vilkår eller egen kraftproduksjon.

Regjeringa arbeider målrettet for en effektiv energibruk i norsk industri, og Enovas virksomhet knyttet til omlegging av energibruk og energiproduksjon er en viktig del av dette arbeidet. Norsk Industri og Enova har nylig fått på plass en samarbeidsavtale for å gjøre industrien ytterligere energieffektiv og øke bruken av fornybare energikilder. For perioden 2001–2007 har Enova gitt en total støtte til industrien på om lag en halv milliard kroner.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:11:48]: Det er jo påfallende at statsråden ikke svarer på det som var spørsmålet, nemlig vannkraftsituasjonen, og hvordan Regjeringen vil legge til rette for det.

Den avtalen og ordningen som er i Frankrike, altså en opprettelse av et slags kvasimarked, har blitt gjort mulig fordi EU har sagt at så lenge man også har et element av kraftforsyningssikkerhet i denne pakken, så er det greit. Det betyr at man i andre enden må åpne for at en bygger ut ny kraft tilsvarende det som går inn i konsortiummodellen. Jeg registrerte ikke at statsråden sa at dette var feil oppfattet, og det har han heller ikke gitt uttrykk for tidligere når jeg har stilt skriftlig spørsmål om det. Ergo: Den virkelighetsforståelsen forstår jeg gjelder. Da er det på tide at en kommer vekk fra retorikken og omtalen og forholder seg til det som er en av de reelle problemstil-

lingene her: hvordan myndighetene skal tilrettelegge for at denne konsortiummodellen kan være gyldig i Norge i henhold til EUs krav.

Da er spørsmålet nok en gang: Vil statsråden gjøre det mulig å bygge ut ny vannkraft, hvis det trengs, for å få en konsortiummodell til å fungere i Norge?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:12:54]: Ja, jeg ønsker å legge til rette for ny vannkraftutbygging. Vi ser nå at det heldigvis skjer mye positivt på den fronten. Det er en sum av vannkraftutbygginger under definisjonen småkraft som gir et betydelig tilsig av strøm/elektrisitet inn i det norske markedet. Det betyr at muligheten og grunnlaget for å danne disse langsiktige kontraktene og det å ha en sikkerhet for industrien og for forbrukerne knyttet til tilgang på energi er større enn hva de ellers ville ha vært. Så svaret på spørsmålet er ja.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:13:37]: Jeg registrerte i media at statsråden har tatt til orde for småkraft. Jeg ønsker småkraft alt vel, og jeg vil også ønske at småkraft får være med i et grønt sertifikat-marked, i motsetning til det som står i Soria Moria-erklæringen. Men industrien kan ikke basere seg på at vi skal bygge ut 1 000–1 500 småkraftverk for å sikre kraftforsyningen. Jeg tror heller ikke at statsrådens regjeringspartnere ville lagt opp til at en skulle bygge ut 1 000–1 500 nye småkraftverk i Norge for å innfri dette målet.

Vi vet at Regjeringen skal verne Vefsna. Og da snakker vi om et større vannkraftprosjekt som ikke gir nye inngrep i vernede områder, der det ikke er snakk om ny oppdemning, men som gir 1,5 TWh med god, ny strøm, som sannsynligvis er ca. en tiendedel av det en trenger i et slikt konsortium. Da må jeg spørre: Vil statsråden legge til rette for at vi også skal kunne bygge ut litt større vannkraftverk enn småkraftverkene på 1, 2, 3, 4 MW, så man får en realistisk løsning på kraftbehovet i en konsortiummodell?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:14:41]: Når det gjelder det som defineres som noe større vannkraftprosjekter, er det prosjekter som vi må vurdere i hvert enkelt tilfelle med henblikk på konsesjonsbehandling.

Samtidig er jeg ikke enig i at det kun er store prosjekter som er viktig for industrien. Om man bygger ut 1,5 TWh knyttet til Vefsna, eller om man bygger ut 1,5 TWh knyttet til mange småkraftverk, som gjerne også skjer i regi av Statkraft, er det summen av energi som blir tilgjengelig, særlig gjennom Statkraft-systemet, men i praksis gjennom det norske markedet, som er viktig for norsk industri. Jeg mener at summen av mange små prosjekter er like viktig som summen av ett stort.

Spørsmål 16

Anne Margrethe Larsen (V) [12:15:59]: «Det er gått mer enn tre år siden «Fjord Champion» havarerte utenfor Søgne i Vest-Agder, men heller ikke i dette statsbudsjet-

tet kom penger til bedre beredskap langs sørlandskysten. Folk spør nå om en ny alvorlig ulykke må skje, før bedre beredskap er på plass. Lekkasje fra en av de mange oljetankerne som passerer i Skagerrak, vil gi svær forurensing. Slepebåtleie blir bevilget til Nord-Norge, men trafikken i Skagerrak er langt større. Jeg spurte også om samme sak i ordinær spørretime 21. mars 2007.

Når vil statsråden ta Sørlandets beredskap på alvor?»

Statsråd Helga Pedersen [12:16:47]: Først vil jeg takke for spørsmålet.

En god oljevernberedskap, herunder også slepebåtberedskap, er viktig for hele Kyst-Norge.

For å kunne møte denne utfordringen har Regjeringen siden 2007 gjennomført en generell styrking av oljevernberedskapen langs hele kysten. I budsjettet for 2008 ble det bevilget en økning på 25 mill. kr til dette formålet. Videre har Regjeringen i budsjettet for 2009 foreslått en ytterligere styrking av oljevernberedskapen med 88 mill. kr.

Den nasjonale slepebåtberedskapen for Sør-Norge baserer seg på eksisterende ressurser som er tilgjengelige. I Nord-Norge er det mangel på slepebåter med tilstrekkelig slepekapasitet. Det er på denne bakgrunn at en statlig slepebåtberedskap ble etablert i regionen. Trafikken av risikolast, fra bl.a. Nordvest-Russland, er økende. Det har derfor vært viktig å sikre en tilgjengelig slepebåtberedskap i denne regionen.

Hovedtyngden av skipstrafikk langs kysten av Norge er imidlertid i Sør-Norge. Dette området har også en større tilgang på fartøy med slepekapasitet enn tilfellet er for Nord-Norge.

Dette kommer i tillegg til at Forsvaret gjennom Indre Kystvakt har stasjonert fartøyet «Nornen» i Skagerrakområdet.

Jeg minner om at Kystverket har adgang til å rekvirere slepebåt dersom et fartøy er i nød. Kystverket kan også pålegge kapteinen å ta slep om bord innenfor territorialgrensen. Ved hjelp av AIS har Kystverket god oversikt over tilgjengelige slepebåtressurser langs kysten.

Slepebåtberedskapen må også vurderes i forhold til andre virkemidler i det forebyggende sjøsikkerhetsarbeidet. Som det ble redegjort for i svar i spørretimen den 21. mars 2007, har Kystverket etablert AIS langs hele kysten. Det er et system som sikrer automatisk identifikasjon av skip. Det er et viktig virkemiddel i en helhetlig oljevernberedskap.

Som sagt prioriterer Regjeringen arbeidet med en styrket oljevernberedskap. Vi har allerede styrket oljevernarbeidet generelt og vil fortsette å vurdere nødvendigheten av ytterligere tiltak i de kommende statsbudsjettene. Som en del av dette arbeidet blir også slepebåtberedskapen løpende vurdert.

Anne Margrethe Larsen (V) [12:19:02]: Jeg takker for svaret, selv om det ikke var så veldig konkret med hensyn til Sør-Norge.

Det er, som nevnt, og som også statsråden nevnte, tett skipstrafikk i Skagerrak. Tidligere målinger viser gjennomsnittlig mer enn 40 lasteskip og 18 tankskip pr. døgn, både fra Nordsjøen og fra Østersjøen. Kystbeboere og ansatte i Kystverket er fortsatt svært bekymret og frustrert over den manglende døgnbemannede slepebåten, for det er det det er snakk om. Hvilke konkrete tiltak vil statsråden nå sette i verk for å forbedre slepebåtberedskapen på Agder-kysten?

Statsråd Helga Pedersen [12:19:45]: Når vi disponerer penger på de årlige budsjettene, må vi vurdere behovene i forhold til de ressursene som allerede finnes, og i forhold til andre forebyggende sjøsikkerhetstiltak. Vi har vurdert at det aller viktigste å få på plass nå er utskifting av utstyr i oljeverndepotene. Vi har fått på plass nye farleier i nord og jobber nå med å få skipsleier lenger ut fra kysten også i sør.

Så er det en kjensgjerning at selv om det ikke er en statlig beredskap i sør, finnes det der tilgjengelig mange flere private ressurser som kan rekvireres i en nødssituasjon, i motsetning til det som er situasjonen i Nord-Norge.

Anne Margrethe Larsen (V) [12:20:47]: Jeg takker for den oppfølgingen.

Jeg hørte fremdeles ikke at det ble gitt noen konkrete løfter om dette. Politisk rådgiver i Fiskeri- og kystdepartementet John Erik Pedersen uttalte til regionsavisen Fædrelandsvennen tidligere i oktober at det jobbes med bedre beredskap, men han kunne ikke gi noen konkrete løfter. Utredningen om kystberedskap er for lengst ferdig. Jeg spør igjen: Kan statsråden nå vise politisk vilje og gi løfter til Agder om en framdriftsplan, og ikke lene seg på private initiativ, men faktisk en oppegående slepebåtberedskap? Eller må jeg ta dette spørsmålet opp igjen allerede neste år?

Statsråd Helga Pedersen [12:21:41]: Jeg synes ikke dette er anledningen til å dele ut penger eller gå i detalj om hvilke konkrete tiltak Fiskeri- og kystdepartementet vil sette i verk knyttet til oljevernberedskap og sjøsikkerhetsarbeidet, utover det som er lagt fram i budsjettet for 2009. Men det er klart at de behovene og vurderingene som er gjort om slepebåt til Sørlandet, vil være en del av arbeidet framover.

Presidenten: Da er dagens kart behandla ferdig.

Ber nokon om ordet før møtet blir heva? – Møtet er heva.